

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Mesajul adresat de Președintele României, domnul ION ILIESCU

Domnule rector,
Distinși participanți,
Dragi studenți,
Doamnelor și domnilor,

Salut cu căldură lansarea oficială a Postului de televiziune național *România de Măine*.

Este remarcabilă apariția în mass-media românească a unui nou post de televiziune modern, dotat cu tehnica de ultimă generație în domeniu, care transmite emisiuni specializate de învățământ, precum și emisiuni cu caracter cultural, informativ, de larg interes, inclusiv privind integrarea euro-atlantică a țării.

În societatea informatizată și economia digitală, cunoașterea va constitui cel mai important, productiv și hotărâtor bun al omenirii. Acolo unde se vor acumula roadele cunoașterii, ale revoluției științifice în

plină dezvoltare, acolo se va acumula și bogăția socială.

De aceea, investițiile în educație și pentru răspândirea cunoașterii sunt cele mai importante investiții în asigurarea viitorului națiunii noastre. Un popor educat este un popor liber, atașat valorilor democrației și civilizației europene.

Fie ca noul post de televiziune, prin programele sale educative, să contribuie la răspândirea învățământului modern, accesibil tuturor, să constituie o sursă de informare, de înalt nivel pentru ridicarea standardului de cunoștințe și de performanțe al celor dornici să le obțină. În acest fel, pe calea undelor, știința și valorile culturale vor putea pătrunde în cele mai îndepărtate locuri, în cadrul fiecărei familii, valorificându-se mai eficient, în folosul nostru, al tuturor, facilitățile comunicării audiovizuale.

Felicit conducerea Fundației *România de Măine* pentru inițiativa de a crea o astfel de televiziune, preponderent cultural-științifică, fără scop comercial sau politic și vă urez succes în realizarea înaltei misiuni pe care v-ați asumat-o.

Președintele României
Ion ILIESCU

Toți cei interesați vor găsi în Televiziunea România de Măine un partener deschis și serios

Cuvântul

prof.univ.dr. AURELIAN BONDREA,
președintele Fundației *România de Măine*,
rectorul Universității *Spiru Haret*

Onorată și distinsă asistență,
Stimați telespectatori,

Ne aflăm astăzi, 20 mai, în studioul-amfiteatru al Televiziunii *România de Măine*.

De aici, se transmite în direct festivitatea prilejuită de lansarea oficială a primului post de televiziune național, universitar și cultural din România.

Suntem bucuroși și deosebit de onorați să salutăm prezența și să exprimăm cele mai calde mulțumiri tuturor celor care au dat curs inițiativei noastre – senatori, deputați, miniștri, magistrați, reprezentanți ai mass-media, oameni de știință, cultură și artă, cadre didactice și studenți ai Universității *Spiru Haret*.

Totodată, vă rog să-mi permiteți să adresez cele mai sincere salutări telespectatorilor Postului de televiziune *România de Măine*, celor care s-au constituit, deja, în publicul nostru constant și fidel.

Nu pot să nu exprim satisfacția deplină observând că au răspuns invitației noastre atâtea personalități marcante ale vieții politice, sociale, economice, cultural-științifice și artistice din țara noastră.

Am dori ca toți cei prezenți aici să se afle mai des împreună, dezbătând marile probleme de interes național, căutând soluții, acționând concordant pentru rezolvarea lor.

(Continuare în pag.2)

În prezența unor personalități marcante ale vieții politice, sociale, economice, cultural-științifice și artistice din țara noastră, luni, 20 mai 2002, a avut loc

Lansarea oficială a Postului de televiziune *România de Măine* național, universitar, cultural

Mesajul domnului ADRIAN NĂSTASE, Prim-Ministru al României

Domnule președinte
al Fundației *România de Măine*,
Doamnelor și domnilor,

Am urmărit cu deosebit interes evoluția și realizările obținute de Fundația *România de Măine* și de Universitatea *Spiru Haret* în domeniile învățământului, științei și culturii, pentru care vă adresez sincere felicitări.

Astăzi are loc un moment foarte important care marchează o nouă realizare a Fundației *România de Măine*, respectiv lansarea oficială a postului de televiziune.

Postul de televiziune *România de Măine* se individualizează între celelalte televiziuni prin personalitatea sa aparte, prin atribuțiile sale esențiale: național, universitar, cultural.

Urmărind grila de programe a postului, am constatat cu satisfacție preocuparea constantă de a informa corect și de a pune în dezbateră opiniei publice probleme de cea mai mare actualitate și importanță. Aș spune că este vorba despre efortul de a face cunoscută țara reală, cum spunea, cu îndreptățire, marele sociolog Dimitrie Gusti. Este vorba, așadar, de analiza stării de fapt, de diagnoza

reală, exactă a societății românești. Cunoșcând bine această realitate, se poate trece la acțiune, la intervenție lucidă, pertinentă, responsabilă.

Cunoașterea în profunzime a diferitelor domenii ale vieții economico-sociale, abordarea, cu îndrăzneală, a aspectelor sensibile cu care se confruntă societatea românească aflată în tranziție – combaterea sărăciei, corupției, a violenței și drogurilor –, dezbateră deschisă, lipsită de prejudecăți, a tuturor problemelor controversate, prin participarea specialiștilor, a oamenilor politici, a reprezentanților societății civile, se constituie în obiective esențiale ale unei veritabile științe a națiunii, în verigi fundamentale ale procesului decizional în care este implicat Guvernul României.

În acest sens, se poate afirma că Postul de televiziune *România de Măine* – prin ciclul de emisiuni desfășurate sub genericul *Starea națiunii. România, încotro?* – are un rol deosebit în acțiunea de sensibilizare a opiniei publice, de cunoaștere și înțelegere a complexității vieții sociale și a dificultăților cu care se confruntă țara, de conturare a unor soluții

realiste, viabile, care să poată dobândi finalitate practică.

Împreună dorim să facem ca lucrurile să meargă mai bine în țara noastră, să acționăm pentru ca România să devină un partener credibil și respectat în organismele europene și euro-atlantice, în întreaga lume.

În încheiere, în numele Guvernului și al meu personal, urez viață lungă Postului de televiziune *România de Măine*, să își îndeplinească deplina misiune și să răspundă cât mai deplin devizei sale „PRIVEȘTE SPRE VIITOR”.

Prim-Ministru,
Adrian NĂSTASE

Cuvântul

scriitorului DINU SĂRARU,
director general onorific
al Televiziunii *România de Măine*

breaslă televizionistă că împătımirea din anii debutului, în această geografie fascinantă, nu m-a părăsit.

Televiziunea aflată sub emblema Fundației *România de Măine* – operă a eminentului Profesor universitar doctor Aurelian Bondrea – are, cred, toate condițiile să se individualizeze – deși nu va fi deloc ușor – și să cucerească tocmai prin libertatea ei față de rigorile pragmatice ale mediei comerciale, subjugându-se inspirat exigențelor procesului educațional și ale promovării valorilor culturii și științei într-o conjunctură în care și educația și cultura și știința seamănă, din păcate nefericit, cu tichia de mărgăritar.

Iată de ce sunt convins că acest post de televiziune va trebui, ca să câștige, să suporte – fără nici o prejudecată – provocarea gândirii universitare tinere, care alcătuiește segmentul cel mai important al beneficiarilor ei și, astfel, să accepte, cu eleganța, franchețea, altfel mobilizatoare, cu care generațiile tinere resping pedagogia lui Marius Chicoș Rostogan, în favoarea solidarității cu o gândire modernă, cu o privire lucidă și neiertătoare asupra realității imediate, izvorând din nevoia irepresibilă de reper autentic și de certitudine în descifrarea viitorului și în alegerea ofertelor lui.

(Continuare în pag.2)

Relatarea desfășurării festivității

Pagina 2

Cuvântul participanților

Pagina 8

Comisia de Învățământ a Camerei Deputaților a dat „verde” Universității Spiru Haret

Comisia de Învățământ a Camerei Deputaților a adoptat, ieri, după câteva ore de discuții, proiectul de lege privind înființarea Universității Spiru Haret din București. Raportul favorabil va fi înaintat plenului Camerei Deputaților, după care legea va fi

trimisă spre promulgare președintelui României. Universitatea Spiru Haret va deveni, astfel, cea de-a 9-a instituție de învățământ superior particular ce va fi acreditată prin lege.

(Valentina Muscalu)

Reprodus din ziarul *Adevărul* din 22 mai 2002

Lansarea oficială a Postului de televiziune România de Măine

Cuvântul

prof.univ.dr. AURELIAN BONDREA,
președintele Fundației România de Măine,
rectorul Universității Spiru Haret

(Continuare din pag. 1)

Pentru înfăptuirea acestui țel fundamental, toți cei interesați vor găsi în Televiziunea România de Măine un partener deschis și serios.

Este important să subliniez că, de la constituirea sa, Fundația România de Măine și-a propus înființarea unui post de televiziune care, împreună cu celelalte instituții componente din structura ei, să contribuie la realizarea scopului și obiectivelor stabilite prin Statut: de a cultiva și promova, în România, valorile culturii naționale și universale, de a contribui la dezvoltarea învățământului, științei și culturii, de a crea condiții și cadrul necesar pentru dezbateră publică și confruntarea de idei pe probleme teoretice și practice de larg interes național, socio-economic, științific, de

învățământ și cultură, precum și pe probleme ale înfăptuirii democrației și a statului de drept, de a atrage, în circuitul confruntărilor de idei și pentru edificarea noii României, întregul potențial creator de care dispune țara – intelectuali, muncitori, țărani, studenți, elevi, fără discriminări politice, de naționalitate sau credințe religioase.

Onorată asistență,
Dragi telespectatori,

În continuare, permiteți-mi să dau cuvântul domnului profesor universitar doctor Mihai Constantinescu, consilier prezidențial, pentru a da citire mesajului domnului Ion Iliescu, Președintele României.

Adresăm cele mai vii și calde mulțumiri domnului Președinte Ion

Iliescu pentru mesajul transmis, pentru aprecierile formulate.

Dau cuvântul doamnei profesor universitar doctor Ecaterina Andronescu, ministrul Educației și Cercetării, pentru a prezenta mesajul domnului profesor universitar doctor Adrian Năstase, Prim-Ministru al Guvernului României.

Vă mulțumesc, doamnă ministru Ecaterina Andronescu, și vă rog să transmiteți domnului Prim-Ministru Adrian Năstase grațitudinea noastră cea mai sinceră pentru aprecierile cuprinse în mesaj.

Înainte de a da cuvântul domnului Dinu Săraru, vă rog să-mi permiteți să mai spun câteva cuvinte.

În primul rând, doresc să vă informez că, recent, directorul Teatrului Național Ion Luca Caragiale din București,

cuoscul scriitor și om de cultură Dinu Săraru, a acceptat să îndeplinească și funcția de director general onorific al Postului de televiziune România de Măine. Acest fapt nu este întâmplător. Ambele instituții au scopuri și obiective comune: să promoveze marile valori ale culturii și artei, să formeze conștiințe, să modeleze și să educe comportamente.

În același timp, de Dinu Săraru mă leagă o îndelungată și traică prietenie, o filosofie a vieții și un mod de a gândi comune. Amândoi suntem fii de țărani din zona Horezu – Vâlcea, Dinu Săraru din Slătioara, eu din Măești. Amândoi am pus bazele unor fundații culturale: Dinu Săraru – bazele Fundației pentru cultură și civilizație rurală Niște țărani, eu – pe cele ale Fundației România de Măine. Amândoi am dorit să contribuim la cunoașterea și revigorarea civilizației și culturii rurale, la dezvoltarea învățământului și științei românești, la propășirea României de azi și de mâine.

În privința opțiunilor politice, amândoi împărtășim viziunea marelui diplomat român Nicolae Titulescu, care declara „Partidul meu se numește România”.

În acest spirit dorim să acționăm, astfel încât, asemenea Teatrului Național – devenit prima scenă a țării –, Televiziunea România de Măine să joace un rol de prim rang între instituțiile din domeniul audiovizualului românesc.

În continuare, dau cuvântul domnului academician Răzvan Theodorescu, ministrul Culturii și Cultelor.

Cuvântul

scriitorului DINU SĂRARU,
director general onorific
al Televiziunii România de Măine

(Continuare din pag. 1)

Această televiziune este, în ochii mei, se cuvine să fie, are datoria să fie, un incandescent purtător de cuvânt al generațiilor tinere, avide de știință și de cultură, avide de progres și de binefacerile lui, sau determinate de ea să devină, astfel, o televiziune a lumii românești tinere, lumea careia îi va aparține România de mâine și în numele căreia va să și militeze. Tocmai de aceea, și are marea onoare de a convinge că este ea însăși tânără, slujită în primul rând de cauza României de mâine și care mâine vor fi de față.

Conștient că și eu aparțin, măcar biologic, unui veac de curând încheiat, dintr-un mileniu și el de curând încheiat, îmi îngădui, recomandându-mi mie întâi, să sper

că toți cei care ocrotesc această televiziune se vor bucura, în favoarea succesului ei, de o promovare curajoasă a tineretului în toate domeniile care o alcătuiesc, pentru că nici o instituție de presă nu impune cu mai multă stringență prezența unei lumi de creatori tineri și frumoși, și cuceritori, capabili să ne dea sentimentul perspectivei, al viitorului.

Iată de ce și cred că noi toți, în general, în această țară, se cuvine să învățăm mai repede că România de mâine aparține veacului al douăzeci și unulea, dintr-un mileniu nou, al treilea, și că mâine înseamnă și veacul douăzeci și doi. Iată, dacă vreți, și scutul nobil căruia în mod sigur i-a fost dedicată această televiziune de către fondatorii vizionari și cu adevărat cetezător inspirați ai Fundației România de Măine.

Luni, 20 mai 2002, în amfiteatrul-studio al Universității Spiru Haret

Așa cum s-a relatat în Adevărul din 21 și 22 mai, în amfiteatrul-studio, situat în edificiul din Șoseaua Berceni nr. 24 al Universității Spiru Haret, luni, 20 mai 2002, a avut loc, într-o ambianță solemnă și angajantă, festivitatea consacrată lansării oficiale a Postului de televiziune România de Măine, național, universitar, cultural, primul post în sistemul audiovizualului românesc, având ca profil și obiective promovarea consecventă și la înalt nivel profesional, a învățământului, științei și culturii.

La festivitate au participat membri ai guvernului și ai parlamentului, alte personalități marcante ale vieții politice, sociale, culturale și uniaversitare, cadre didactice și studenți ai Universității Spiru Haret.

În deschiderea festivității, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea,

președintele Fundației România de Măine, rectorul Universității Spiru Haret, a făcut o succintă prezentare a obiectivelor și răspunderilor asumate, a profilului postului și mijloacelor utilizate pentru realizarea emisiunilor de televiziune, în vederea înfăptuirii programului publicistic prin care se definește personalitatea distinctă a televiziunii lansate oficial într-un cadru atât de distins.

(Cuvântul rostit a apărut în Adevărul din 21 mai 2002).

Solemnitatea a fost onorată de mesajele transmise de președintele României, domnul Ion Iliescu, și de Primul-Ministru al României, domnul Adrian Năstase.

Mesajul președintelui României, salutat cu aplauze de întreaga asistență, a fost prezentat de domnul prof. univ. dr. Mihai Constantinescu, consilier prezidențial.

Mesajul primului-ministru, de asemenea, primit cu aplauze de cei

prezenți, a fost prezentat de doamna prof. univ. dr. Ecaterina Andronescu, ministrul Educației și Cercetării.

(Ambele mesaje au fost publicate în Adevărul din 21 mai 2002).

Doamna ministru a rostit în continuare un scurt salut din partea ministerului în fruntea căruia se află și câteva cuvinte de apreciere pentru inițiativa și demersurile Fundației România de Măine în vederea punerii în funcțiune a unui post de televiziune universitar.

Directorul general onorific al Televiziunii România de Măine, scriitorul Dinu Săraru, directorul Teatrului Național I.L. Caragiale, și-a definit în câteva cuvinte remarcabile sentimentele și intențiile care-l animă în momentul asumării răspunderilor ce-i revin în conducerea postului.

(Cuvântul rostit a apărut în Adevărul din 21 mai 2002).

Luând cuvântul, domnul Răzvan Theodorescu, ministrul Culturii și al Cultelor, după ce a salutat efortul Fundației România de Măine de a crea un post de televiziune cu profil universitar și cultural, a ținut să precizeze că face parte, în calitate de profesor, din corpul didactic al Universității Spiru Haret.

Au mai rostit cuvinte de apreciere și încurajare domnia ing. Șerban Pretor, membru al Consiliului Național al Audiovizualului, prof. univ. dr. Gheorghe Prisăcaru, senator, președintele Comisiei pentru politică externă a Senatului României, senatorii, profesori universitari Ioan Pop De Popa și George Pruteanu.

În încheiere a vorbit directorul executiv al Televiziunii România de Măine, prof. univ. ing. Nicolae Stanciu.

Sesiuni anuale de comunicare științifică ale cadrelor didactice și ale studenților

Facultatea de Geografie

Obişnuită – pentru alte facultăți – sesiune anuală de comunicare științifică a luat de astă dată, la Facultatea de Geografie a Universității Spiru Haret, amploarea și însemnătatea unui simpozion: **al III-lea Simpozion de Geografie**, desfășurat în 5 secțiuni (dintre care una studențească) și reunind aproape 60 de comunicări științifice dintre cele mai interesante chiar și pentru un nespecialist. Cuvântul de deschidere a lucrărilor a fost rostit de prof.univ.dr. **Grigore Posea**, prorector al Universității Spiru Haret, președinte al Societății de Geografie din România, iar de curând și deținător al titlului de „Profesor de onoare al Universității A.L.I. Cuza din Iași”. Celor prezenți le-au fost astfel adresate, din partea prof.univ.dr. **Aurelian Bondrea**, rectorul Universității Spiru Haret, urări de bun venit și de succes deplin în desfășurarea acestei reuniuni științifice. După care lucrările Simpozionului au continuat în cele 5 secțiuni: Geomorfologie-Pedologie (14 comunicări); Hidrologie-Climatologie (13 comunicări); Geografia populației și așezărilor (10 comunicări); Geografia turismului, Mediu (14 comunicări); Secțiunea studențească (8 comunicări).

Manifestarea ca atare s-a distins mai întâi printr-o bună organizare, începând cu modul cum a funcționat propriul secretariat (distribuirea de ecusoane și de felurite materiale informative, inclusiv lucrări de specialitate apărute la Editura Fundației României de Măine, solicitarea candidaților, cu precizările de rigoare, spre a-și depune lucrările în vederea publicării lor într-unul dintre volumele de *Anale*, seria Geografie, ale Universității Spiru Haret) și sfârșind cu concluziile dezbaterilor pe marginea comunicărilor. În legătură cu acest din urmă aspect se impune atenției faptul că, de regulă, reuniunile științifice ale geografilor favorizează dezbaterile ample, confruntările acute de idei în dimensiuni cât mai cuprinzătoare și mai diversificate. „Dacă asemenea manifestări științifice s-ar desfășura numai pe grupuri restrânse, între noi, folosul n-ar fi prea mare – preciza unul dintre principalii organizatori. Fiecare cam știe ce face și ce gândește cel de alături, la ce lucrare și discuțiile ar risca să capete, într-un cadru restrâns, un caracter formal. Pe câtă vreme într-un cadru mai larg, confruntările științifice favorizează stabilirea adevărului și, totodată, complinirea eforturilor de cercetare nu numai între diferite centre și grupuri, dar și între generații. Așa se și explică solidaritatea profesională dintre geografi, mult mai accentuată decât cea a altor categorii profesionale, unde revizuirea realitate, acuzele reciproce de carențe

informaționale sau, și mai grav, de partizanat ideologic și politic conduc spre o imensă risipă a energiilor creatoare”.

Într-adevăr, între geografi, dimpotrivă, acționează spiritul de conlucrare, de preluare și de valorificare superioară a rezultatelor precedente din cercetare, iar acest adevăr a ieșit în evidență și cu prilejul recentului Simpozion, organizat de Facultatea de Geografie a Universității Spiru Haret. La lucrările lui au participat nu numai cadrele didactice din această facultate, ci și din alte instituții de învățământ superior, precum Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Universitatea din București, Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava, Universitatea Valahia din Târgoviște, Universitatea din Craiova, Universitatea Româno-Americană, Universitatea Creștină Dimitrie Cantemir din Sibiu, Universitatea de Vest din Timișoara, dar și din Liceul teoretic Ștefan cel Mare din Târgu-Neamț, Liceul teoretic Radu Vlădescu din Pătărlagele. Au participat, de asemenea, cercetători științifici de la Institutul de Geografie, Oficiul județean de studii pentru pedologie și agrochimie din Suceava, Institutul Național de Meteorologie și Hidrologie, Comisia Națională de Statistică, ale căror lucrări n-au fost cu nimic mai prejos decât cele ale universitarilor. A fost, așadar, un simpozion cu o largă participare și de o înaltă ținută științifică, fapt cu atât mai remarcabil cu cât, se știe, în ultima vreme, reuniunile științifice interuniversitare, ca să nu mai amintim de cele cu caracter național, sunt din ce în ce mai rare. Și tocmai lipsa lor alimentează riscul suprapunerilor tematice din cercetare, concentrarea investigațiilor pe probleme unele deja rezolvate în alte centre universitare, dar despre care se știe mai puțin, numai în cercuri restrânse. Decentralizarea sistemului românesc de învățământ, lipsită fiind de caracter sistematic și de o perspectivă clară, a condus nu la mult dorita inițiativă locală de valoare și de rezonanță națională, ci la stimularea tendințelor centrifugale, la apariția enclavelor izolate unde totul pare necesar a fi luat de la capăt, cu o dureroasă risipire a energiilor. Așa se și explică apetența, la nivelul cercetătorului individual, pentru manifestări științifice de anvergura celei recent găzduite de Facultatea de Geografie a Universității Spiru Haret.

Și, din fericire, o asemenea apetență are șanse să sporească datorită, între altele, și faptului că în programul manifestărilor științifice de la această facultate figurează organizarea unei sesiuni cu caracter

național și, apoi, internațional. Intenția ca atare este favorizată inclusiv de contractele de cercetare pe care această Facultate de Geografie le încheie cu diferiți parteneri. Unul dintre aceste contracte are ca obiect de studiu Munții Apuseni și el se desfășoară în colaborare cu universitari din București și Cluj-Napoca, dar și cu universitari din Germania. Iar participarea la asemenea contracte și, în genere, la cercetarea unor probleme concrete, practice, dezvoltă însușirea de cercetător științific, îi conferă o substanță sporită, în afara căreia nu mai poate exista cu adevărat nici un cadru didactic. „Astăzi, nici un cadru didactic universitar nu se mai poate afirma fără o intensă și sistematică activitate de cercetare – preciza, în deschiderea Simpozionului, prof.univ.dr. **Grigore Posea**. De la permanența îmbunătățire a cursurilor, până la formarea cadrelor didactice tinere, care să preia și să continue tradiția Școlii românești de geografie, totul reclamă o intensă muncă de cercetare, în primul rând pe teren, pentru că cel mai modern și mai complex laborator al nostru este natura”.

Iar în acest laborator complex, studenții sunt inițiați de la primele eforturi de cercetare. Așa se și explică faptul că, în comunicările prezentate la acest simpozion, studenții Facultății de Geografie de la Universitatea Spiru Haret au sintetizat cercetările lor de teren, desfășurate sub conducerea cadrelor didactice, în mai multe regiuni ale țării. Și ele au condus la concluzii de mare însemnătate, fie că aveau în vedere resursele de sol ale Burnasului de est, calcarele de la Bădila, aspectele pedogeografice ale teraselor Argeșului la sud de București, solurile interfluviale Gârda Seacă – Ordâncușa (Munții Apuseni), muntele de sare de la Slănic-Prahova sau aspectele de hidrologie carstică în zona Ghețari – Ocoale (Munții Bihor).

Privit în ansamblu, cel de-al III-lea Simpozion de Geografie de la Universitatea Spiru Haret s-a impus ca un eveniment științific de referință. El atestă implicit faptul că marile personalități au, între altele, și o valoare catalitică, mobilizează conștiințele celor din jur într-un amplu efort de creație, le solidarizează în asumarea unor mari obiective și le cultivă interferențele dintre tradiție și modernitate. Așa se și explică faptul că o personalitate de talia prof.univ.dr. Grigore Posea își face simțit prestigiul inclusiv la nivel național.

Mihai IORDĂNESCU

Facultatea de Educație Fizică și Sport

Faptul că educația fizică și sportul pot avea o componentă intelectuală fundamentală s-a adevărat din plin în comunicările prezentate la cea de-a VII-a sesiune științifică a cadrelor didactice și studenților, recent desfășurată la Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret. Cele circa 30 de comunicări prezentate au probat un orizont de largă cuprindere și o riguroasă metodă interdisciplinară de cercetare. Nu numai anatomia și fiziologia omului, ci în primul rând psihologia, sociologia, educația, statistica și alte discipline au contribuit din plin la elaborarea unor lucrări științifice de sinteză, cu aplicații sociale de neămănat pentru observatorul neavizat. A fost realmente o sărbătoare a spiritului și oricine a participat la desfășurarea ei înțelege rațiunea prestigiului de care se bucură această facultate în lumea diriguitorilor, organizatorilor, dar și a celor ce iubesc manifestările sportive de calitate, tehnică și educațională. Semnificativ, în această privință, este și faptul că la lucrările sesiunii științifice au ținut să fie prezente personalități de seamă din structura instituțională sportivă a țării și toate lucrările lor de cuvânt, foarte aplicate și fără obșnuitul iz de protocol, s-au constituit într-un vibrant elogiu adus Universității Spiru Haret în cuprinsul căreia funcționează „cea mai mare și mai prestigioasă facultate privată de educație

fizică și sport din România”. În ordinea înscrinerii lor la cuvânt, după ce sesiunea științifică a fost deschisă de prof. univ. dr. Septimiu Florian TODA, decanul facultății, acești oaspeți de seamă s-au regăsit în unitatea aprecierilor pozitive și în apelul lor vibrant ca Facultate de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret să constituie un factor catalizator în lumea sportului universitar și nu numai. Din această perspectivă, dl. Arthur HOFFMAN, director general în Ministerul Tineretului și Sportului, a declarat, între altele:

„Facultatea dumneavoastră slujește foarte mult potențialul de resurse umane și baza materială a sportului românesc. O apreciez ca pe o instituție care și-a găsit locul potrivit și exercită o influență binefăcătoare asupra întregului nostru sistem sportiv. Am văzut cum, prin postul de televiziune al Fundației României de Măine, realizați anchete de calitate în domeniul educației fizice și sportului. Vă doresc succese tot mai mari, astfel încât mesajul Universității Spiru Haret să pătrundă în toate sectoarele învățământului românesc, pentru a determina prețindenti un salt calitativ în desfășurarea educației fizice și sportului. Academia Olimpică Română, al cărei secretar sunt, vă trimite salutul său. Conțați pe sprijinul Ministerului Tineretului și Sportului și pe cel al Comitetului Olimpic Român”.

Doamna conf. univ. dr. Graziela-Elena VĂJIALA, director adjunct al Institutului Național de Cercetări pentru Sport, remarcând fuziunea organică dintre învățământ și cercetare științifică la Facultatea de Educație Fizică și Sport a Universității Spiru Haret și răsfrângerile pozitive ale acestei concepții asupra pregătirii studenților, a precizat:

– Institutul nostru sprijină facultatea dumneavoastră în demersurile sale de a antrena cât mai mulți studenți în activitatea de cercetare științifică. Am încheiat un protocol pentru includerea cadrelor didactice tinere, dar și a studenților din anii superiori, în activitatea de cercetare a institutului nostru. Sperăm ca la sesiunea științifică de anul viitor să prezentăm cât mai multe asemenea cercetări comune.

Prof. univ. dr. Adrian DRAGNEA este președintele Comisiei de Educație Fizică din Ministerul Educației și Cercetării, precum și președintele Comisiei de Cercetare Științifică aparținând de Federația Sportului Universitar din România, iar în această dublă calitate, domnia sa a spus:

– Vă felicit pentru această sesiune științifică de largă cuprindere și de înaltă

ținută. Faptul că Universitatea Spiru Haret este preocupată de pregătirea științifică a studenților ne bucură pe toți. O dată înființată Comisia pentru studiul sportului universitar din România, vom organiza anual o sesiune de comunicări științifice la care vă vom invita și pe dumneavoastră să luați parte. Domnul decan Septimiu TODA este ales în comitetul de organizare a acestei sesiuni care va avea și o participare internațională. În când va apărea și revista *Sportul universitar* la care de asemenea vă invităm să participați cu articole. Există granturi pentru cercetătorii tineri și, cunoscând potențialul dv. de cercetare, sunt sigur că veți accede la multe dintre acestea. Sub toate raporturile, eu vă urez succese tot mai mari!

Referirile și apelurile adresate cu precădere tinerilor au fost favorizate de participarea considerabilă a acestora la lucrările respectivei sesiuni științifice. Nu mai puțin de 22 studenți, preparatori și asistenți universitari au fost autori ai comunicărilor prezentate cu acest prilej, iar contribuția lor științifică a fost frecvent evidențiată în dezbateri. De altminteri, să reținem că circa 60 la sută dintre cadrele didactice ale acestei facultăți sunt tineri până la 40 de ani. Și fiecare lucrare s-a făcut remarcată grație îndeosebi concluziilor sale aplicative, cu efect benefic asupra practicării educației fizice și sportului de la vârstele cele mai fragede. Iată doar câteva exemple de asemenea teme: *Căi și mijloace de tragere a copiilor și tinerilor la practicarea exercițiilor fizice și sportului*, *Anevrisme și incidența lor la sportivi*, *Modificări morfologice și funcționale produse de practicarea exercițiilor fizice la nivelul mușchilor*, *Aspecte comunicabile implicate în educația fizică școlară*, *Aprecierea creșterii normale a copiilor de vârstă școlară cu ajutorul parametrilor antropometrici*, *Managementul sportiv – funcții, coordonare, conducere, control, optimizarea psihologică a performanțelor sportive*, *Dezvoltarea vitezei prin mijloace specifice atletismului la Clubul sportiv școlar Giurgiu*, *Studiu privind nivelul performanțelor la atletismul juvenil românesc între anii 1981-2001*.

Asemănarea acestei sesiuni științifice cu un laborator de creație este susținută și de faptul că lucrările prezentate aici văd lumina tiparului în volumele de *Anale* ale Universității Spiru Haret, seria Educația Fizică, și au astfel o largă circulație în mediile de specialitate. Primele două volume de *Anale* au și apărut, ultimul coincidând cu desfășurarea lucrărilor recente sesiuni.

Mihai IORDĂNESCU

Adela DEAC

Facultatea de Management Financiar-Contabil și Facultatea de Marketing și Comerț Exterior

În peisajul activității studenților din Universitatea Spiru Haret implicarea în realizarea programelor de cercetare științifică, a unor contracte, încheiate cu diferite institute de profil și firme, reprezintă o constantă provocare, fiind realmente o șansă de pregătire într-o specialitate nouă, pe lângă cea pentru care au optat. Este cu atât mai greu să rezisti în fața acestei tentații, să nu participi la studierea, investigarea unor fenomene și tendințe specifice etapei pe care o traversează economia românească, cu cât aceste facultăți, ca și toate celelalte din Universitatea Spiru Haret, beneficiază de o bază materială de înviat, de laboratoare de informatică dotate cu aparatură electronică modernă. În plus, pentru implicarea studenților în activitatea de cercetare științifică s-au creat structuri adecvate, cum sunt *cercurile științifice*, în care au loc dezbateri sistematice asupra stadiului de elaborare a temelor alese pentru comunicările științifice, în cadrul cărora cadrele didactice, coordonatoarele științifice ale lucrărilor ce urmează a fi elaborate de studenți prin efortul propriu, le acordă sistematic îndrumările necesare, consultanța de care au nevoie.

Marele interes manifestat față de studierea unor fenomene majore de acută actualitate, dincolo de cunoștințele oferite de cursuri și seminarii, este exprimat de cele 48 de comunicări științifice prezentate de studenți în cadrul celor patru secțiuni ale Sesiunii de comunicări științifice ale studenților, impulsul către o activitate creatoare găsim teren fertil pentru afirmarea înclinărilor, aptitudinilor lor spre asemenea demersuri. Astfel, în comunicarea *Dinamica deschiderii europene a economiei românești*, studenții Andreea Dobre și Daniel Staicu, anul III, au adus în atenția participanților aspecte mai puțin cunoscute privind sprijinul Uniunii Europene acordat României pentru

aderare, în reconstrucția economică și socială în două zone ale țării, respectiv, în crearea de locuri de muncă în județul Gorj și în Valea Jiului, care au beneficiat de un program-pilot, Phare, de credite nerambursabile pentru înființarea unor întreprinderi mici și mijlocii, de Programul Phare de refacere a infrastructurii afectate de inundațiile din 1997 și 1998 și de dezvoltare instituțională a Băncii Naționale Române.

personalului dintr-o companie britanică, prezentată de studenta Dalina Popescu, *Piața forței de muncă în Marea Britanie – JOB Center și rolul lor în consilierea tinerilor*, prezentată de Florentina Micu, *Programe educaționale pentru tineri în Marea Britanie*, susținută de Maria Diniță, ca să ne oprim doar la câteva exemple, au demonstrat competența de a elabora asemenea teme, pricepera de a

Propunându-și să pătrundă în mecanismele recensământului populației și al locuitorilor, Mihaela Roncescu, anul II, s-a oprit pe larg asupra semnificației recensământului din anul 2002, prefațându-și comunicarea cu aspecte ale experienței istorice din lume și din România.

Cunoașterea și promovarea metodelor moderne de analiză și de evaluare a fenomenelor economice actuale au determinat studenții implicați în activitatea de cercetare științifică să adăncească aceste metode, așa cum au reușit studenții Diana Scripcaru, în comunicarea *Analiza statistică a evoluției numărului de șomeri*, Gabriela Florea, în lucrarea *Analiza statistică a activității de creditare bancară și studenta Anca Rotărescu, în comunicarea, Finanțarea microîntreprinderilor*.

Într-o ambianță relaxată, la capătul emoționantelor runde de prezentări, de dezbateri, lucrările cele mai bune au fost distinse cu *diplome și mențiuni – 27 –*, efortul studenților fiind răsplătit cu acordarea unor cărți și cursuri universitare. Între aceștia s-au aflat Ștefan FĂINĂ, Rareș BAICU (premiul I), Alice CHIȚU, Anca DOBRE, D.STAICU, Florina CIURCĂ, Anca CUZUBAN (premiul II), Diana SCRIPCARU, Simona MĂINEA, Raluca CRISTESCU, Daniela CĂLĂRAȘU, Ana-Maria NICOLA, Alexandru MĂRGINEANU (premiul III), felicitată cu căldură de dascălilor lor, de colegii lor, cu regretul ușor disimulat că nu au avut și ei această șansă. Dar din această competiție toți participanții au câștigat o experiență unică ce va deschide, cu siguranță, calea afirmării unor noi generații de studenți în fascinanta activitate de cercetare științifică.

valorifica deplin șansa pe care facultatea le-a oferit-o.

Impresionant a fost caracterul incitant de prezentare a comunicărilor, degajând nu numai pasiune, ci și siguranță, o bogăție de argumente străbătând lucrările tuturor secțiunilor sesiunii științifice. Referindu-se la *Probleme metodologice ale evaluării sărăciei*, studenta Anca Mădălina Achim, anul II nu s-a limitat doar la indicatorii folosiți îndeosebi în acest scop, ci întrebându-se și întrebând cât de săraci sunt românii, a dat răspunsuri percutante, subliniind factorii care generează o sărăcie lucie, plasând România pe un nedorit loc de frunte, ce se ascunde, de fapt, sub indicatorul „deficitul de consum”, cine sunt săracii, care sunt categoriile sociale permanente sărace și ce aspecte sociodemografice îi definesc, ajungând la concluzia că programele de protecție socială sunt mult prea firave și nu vor putea da rezultate decât în condițiile relansării economice.

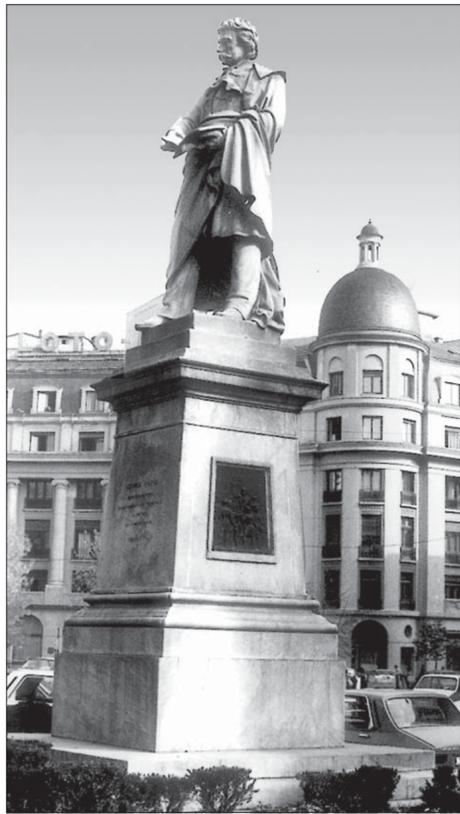
Comunicări ale studenților

Admirabile sunt îndrăzneala, curajul de a intra într-o veritabilă competiție creatoare, încă din anul I al facultății, care au marcat comunicările susținute cu argumente științifice de către studenții Alice Chițu – *Privatizare sau crearea sectorului privat* – Andreea Mihailescu – *Integrare economică internațională – politica FMI și România*, Marius Folea – *Câteva critici la adresa globalizării*, Ramona Raicu – *Impactul EURO asupra statelor UE și asupra României* și multe altele.

Elemente inedite privind domeniile abordate au conferit lucrărilor sesiunii o consistență aparte, relevând că investigațiile efectuate în sfera activității de cercetare nu au granite. Este vorba despre comunicările prezentate de studente din anul IV, Facultatea de Marketing și Comerț Exterior care au beneficiat de o documentare în Marea Britanie și care, acum, iată, au captivat pur și simplu atenția colegilor lor și profesorilor deopotrivă. *Motivarea*

Gheorghe Lazăr întemeietor de școală românească

Prof.univ.dr. Ion Dodu BĂLAN

Dunăre și Carpați e capabilă să exprime cele mai abstracte noțiuni științifice și filozofice.

Spirit umanist, educat la marea școală a iluminismului francez și german, fire răzvrătită, ostilă feudalismului și tuturor formelor anacronice de existență, luptător pentru progres, care a îndrăznit să folosească amvonul bisericii episcopale din Sibiu pentru difuzarea noilor idei iluministe, Gheorghe Lazăr va fi socotit o persoană periculoasă pentru ordinea feudală. Va fi persecutat și eliminat din învățământul teologic din Sibiu și „după sub supraveghere ca un suspect și periculos”. Va fi săcăt neîntrerupt de meschinul episcop Moga de la Sibiu și de și mai meschinul episcop unit Ion Bob de la Blaj, și se va muta pentru scurtă vreme la Brașov, unde lucra pe-atunci, cu o deosebită hărnicie și dăruire, modestul scriitor Ion Barac, autorul unei foarte răspândite lucrări despre cunoștințele și frumoșii eroi populari Arghir și Elena. De la Brașov, Gheorghe Lazăr va trece mușii în Țara Românească, unde, în condiții deosebit de grele, va începe lupta pentru întemeierea primei școli în limba românească. Acțiunea era deosebit de anevoioasă într-o lume cosmopolită, aservită culturii grecești, ostilă spiritului românesc și redeşptării noastre naționale. La curtea domnească, la curțile boierești, în administrația de stat și chiar în domeniul tipăriturilor, prezența limbii grecești era deosebit de subliniată. Să nu uităm influența acestei limbi chiar în opera unor scriitori ca Ienăchiță și Alecu

Văcărescu, să nu uităm că și Dinicu Golescu și-a redactat prima versiune a scrierii sale *Însemnare a călătoriei mele ...* în limba greacă. La începutul veacului al XIX-lea, toți fiii de boieri învățau la Academia grecească de la București, înființată pe la 1680 de domnitorul Șerban Cantacuzino. În cercurile boierești, ca și la Academia grecească, se cultiva insistent ideea eronată după care limba română ar fi fost incapabilă de a exprima noțiuni abstracte, științifice și tehnice și cu atât mai puțin în stare de a avea un vocabular filozofic. Gheorghe Lazăr, cunosător temeinic al resurselor creatoare ale poporului român, patriot luminat, încrezător în facultățile intelectuale ale neamului său, stăpân pe cele mai diverse științe ale vremii, și-a cheltuit întreaga sa pregătire și energie pentru difuzarea cunoștințelor trebuitoare în rândurile poporului. La începutul veacului al XIX-lea, în ciuda stăpânilor străine și a unei atmosfere cosmopolite, Gheorghe Lazăr scria cu atâtă amărăciune și clarviziune că „rușine vine unui popor și neam, ce este așa vechi, așa vestit, proslăvit și înzestrat cu toate rodurile pământului [...] să nu aibă și el o școală mai de treabă, o Academie cu știință, chiar în limba mamei sale, ci să se lase mai slab, mai scăzut și mai batjocorit, decât toate celelalte limbi și popoare ale feții pământului”.

Preocupările pedagogice ale lui Gheorghe Lazăr aveau profunde implicații naționale, căci, socotea el, „patrii nu-i poate fi tot una, măcar ce felul de creștere vor primi mădulările următoare”. De aceea, el chema într-un spirit îndrăzneț și cu totul nou întreaga tinerime la școala pe care o inițiasă: „Veniți toți, de toate părțile și de toată starea, veniți la izvorul tămăduirii ca să ne împărțim și noi”. În aceeași înștiințare, către „iubită și de toată cinstea vrednică tinerime”, răspândită prin București în august 1818, înainte de începerea cursurilor, Gheorghe Lazăr definea conținutul și structura învățământului în limba românească. Noua școală urma să aibă trei grade de învățământ. La gradul I se predau: „cunoașterea slovelor și sloveira cuviniioasă; cunoașterea numerelor și întrebunțarea lor; cetirea desăvârșit; scrisoarea cu ortografia; catehismul și istoria vivlicească, testamentul vechi și nou; gramatica și aritmetica încitva și alte științe mai mici folositoare pruncilor”. La ciclurile doi și trei se adăugă: „geografia globului pământului, retorica și istoria neamului cu a patriei dimpreună”, „gheometria teoretică, trigonometria, algebra [...]”, gheodezia sau știința câmpului cu iconomia și arhitectura”, precum „și alte științe ce sunt de trebuință spre înțelesul acestora”.

Continuând tradițiile progresiste ale Școlii Ardelene, Gheorghe Lazăr afirmă și el originea latină a poporului român și a limbii sale, drepturile noastre inalienabile asupra acestor pământuri, însuflând elevilor săi un cald și puternic patriotism. El s-a străduit din răsuputeri să redea românilor încrederea în propriul lor destin istoric, să-i înalte la binefacerile culturii și civilizației într-o vreme când clasele superpuse îi țineau pe cei mulți în jugul greu al neștiinței. Prin întreaga sa personalitate, bogată, complexă, prin vastitatea și varietatea cunoștințelor însușite din domeniul ingineriei, dreptului, teologiei și pedagogiei, prin strălucita lui inteligență, Gheorghe Lazăr este el însuși un exemplu grăitor, privitor la marile resurse spirituale ale poporului român, care, înfruntând toate vicisitudinilor istoriei sale atât de zbuciumate, și-a creat o cultură națională impunătoare, cu reale contribuții la cultura universală, și-a îmbogățit permanent limba strămoșească, capabilă astfel să exprime orice noțiune din domeniul existenței, al științelor și al gândirii. Neîndoios, numele lui Gheorghe Lazăr se leagă indisolubil de un moment de seamă din istoria științei, culturii și învățământului românesc, un moment de răscruce care echivalează cu o adevărată redeşptare națională, cu un moment esențial în lupta poporului român pentru dreptul său sacru la existență demnă, liberă, în deplină egalitate cu toate popoarele europene.

Rădulescu-Motru despre psihologia românilor

Prof.univ.dr. Gh. Al. CAZAN

1. Un document istoric. Constantin Rădulescu-Motru (C.R.M.), a cărui viață a durat aproape nouă decenii (1868-1957), a trăit incandescent, adeseori de-a dreptul tragic, istoria care i-a fost contemporană. Despre ce istorie a fost vorba, poate că ar fi suficient, deși foarte abstract, dacă așa ruga cititorul să rememoreze măcar evenimentele de răscruce ale aceluși timp cuprins între ultimele două decenii ale secolului al XIX-lea și primele șase decenii ale celui de al XX-lea. Va constata, astfel, că propoziția *vremurile au fost turburi* este de o săracie înspăimântătoare, ea nu spune mai nimic, deși pare că ar spune mult despre faptele, evenimentele, oamenii care au făcut ca vremurile să fie în **anume**, iar nu în alte feluri, cu **anume**, iar nu cu alte determinări. Războiul de independență, conflictele politice generate de impunerea de către Congresul de la Berlin (1878) de modificare a articolului șaptesc din Constituția țării noastre (vremuri de altă dată, cu procedeele recunoscibile la contemporani ai noștri), organizarea mișcării socialiste românești, marea răscruce țărănească din 1907, războaiele balcanice, cele două războaie mondiale, anii socialismului, atâția căi au fost trăiți de gânditorul despre care scriu aici, sunt câteva dintr-o îndelungată istorie care n-are cum să fie înțeleasă în determinismul ei, de s-ar face abstracție de cultură, de pildă, și mai ales, de viața reală a aceluia care i-au dat chip, și după chipul vieții lor. Când afirm despre Constantin Rădulescu-Motru că a trăit incandescent și adeseori tragic istoria românilor, am în vedere viața și opera lui, implicarea sa nemijlocită în politică, în sistemele educaționale, editări și conducere de reviste de cultură, psihologie, filosofie etc., ca și lucrările sale filozofice sau de alt gen în care **ne-a gândit** – acesta este termenul cel mai adecvat opereii lui – în variate ipostaze ale existenței noastre istorice, inclusiv și îndeosebi, în realitatea noastră psihologică. Ceea ce a scris el în *Cultura română și politicianismul*, în urmă cu aproape o sută de ani (1904) rămâne, măcar în câteva idei referitoare la natura și funcțiile politicianismului românesc, absolut valabil; adevărate sunt și idei din *Naționalismul*. *Cum a fost*. *Cum trebuie să fie* (1909), același atribut de adevăr comportând o multime de idei dezvoltate în *Personalismul energetic* (1927), *Vocația, factor hotărâtor în cultura popoarelor* (1932), *Românismul, catehismul unei noi spiritualități* (1936), *Etnicul românesc* (1942). A ne închipui că am putea să ne cunoaștem pe noi înșine, în posibilitățile pe care le avem ca popor, ca și în date psiho-istorice care ne definesc și ne particularizează în istoria europeană și a lumii n-are fi altceva decât amânarea la calendele grecești a unei pe cât de mari, pe atât de urgente nevoi. Amânarea este posibilă, este chiar reală, pierderea este și ea, gravă, mare, cu consecințe vizibile la tot pasul.

Motru a avut străluciri aparte în cercetarea psihologiei românilor. Se afla, în această privință, într-o admirabilă, frumoasă și spiritual bogată familie, cu nume ilustre, Nicolaus Olahus, Neagoe Basarab, Cantemir, Ion Budi Deleanu, Bălcescu, Maiorescu, Gherea, Conta fiindu-i precursori, iar dintre contemporanii de aceeași generație cu el, Dumitru Drăghicescu, autorul din 1907 al acelei masive și bune lucrări *Din psihologia poporului român*, mai ales prin ultimul capitol al cărții, semnificativ intitulat *Înșușirile sufletului actuale ale poporului român* demonstrează că este posibilă și necesară depășirea pretenției că ai putea și ceva real despre psihologia poporului tău numai în virtutea faptului că îi aparții sau că ai răsoit la întâmplare vreo lucrare pe tema în cauză (Alde Patapievici au bătuit mai tot timpul prin cultura noastră!). Pentru Constantin Rădulescu-Motru, o atare pretenție constituia semnul supremei afirmări și dovada peremptorie a consecințelor păguboase pe care le are aventura ignoranței în spațiile lumilor subtile. Unei asemenea pretenții, el s-a opus cu măsura științei pe care o stăpânea exemplar, așa încât, de-a lungul a câteva decenii, va publica, de pildă, *Sufletul neamului nostru* (1910), *Psihologia ciocoismului* (1911), *Psihologia industriașului* (1911), *Din psihologia revoluționarului* (1919), *Psihologia poporului român* (1937), toate de strictă intenționalitate psihologică. Peste tot, pune în lucru, metodele științelor, face efortul considerabil de a nu plonja în plasa cu multe și periculoase capcane a subiectivismului, arbitrarității și atât de frecventat de alții, elogiu nemăsurat al românilor văzuți ca purtători, în exclusivitate, de calitate. I s-a părut, cu teme asigurate, că tot atât de viciată, ca și elogiul fără argumentare validă, este și calomnierea poporului român. A denigra neamul tău, cum zicea el pe urmele lui Miron Costin, nu este lucru de șagă. Se pare că pe Motru l-a interesat, prioritar, adevărul despre psihologia românilor, iar nu măgulirea lor, a noastră. Principiul acesta rămâne constant în tot ce a scris și mai încoace despre români, calitățile și defectele noastre ca popor. Cred că, mai ales în privința popasului asupra felului în care românii se asumă, cu date ale psihologiei lor în istoria de după cel de-al doilea război mondial, Jurnalul lui Motru merită să fie și măcar o atragere aminte asupra lui. Apărut în opt volume (la Editura Floarea Darurilor) sub titlul cu vorbe care spun singure ceva – *Revizuire și Adăugiri* – jurnalul reia vechi ideile ale gânditorului despre români, le aduce în spațiul postbelic, le amplifică sub povara istoriei recente, așa cum o trăia și înțelegea el pe vremea hăituirii istoriei și culturii românești de către noii lor ocupanți, care nu veneau doar din exteriorul țării. Jurnalul lui Motru acoperă anii 1943-1952, ani de suferințe atroce, de istorie conflictuală, de agresiuni spirituale care au lăsat urme adânci în existența românească. Cartea este, oricum am privi-o, un autentic document istoric, pentru că, un document istoric sunt și gândiri, idei trăite, cele mai multe de autor, referitoare la felul în care românii s-au asumat pe ei înșiși în istoria aceluia an. Nu strică nimănui, ba dimpotrivă, s-ar putea să fie oricum folositoare cunoașterea gândurilor lui Motru despre noi cei de atunci, care, nu este deloc exclus, să fim cei de azi. Asta, însă, într-un alt număr al *Opinii naționale*.

0 sinteză remarcabilă - Istoria literaturii dacoromane

Prof.univ.dr. Ioan SCURTU

În 1999 a văzut lumina tiparului, la Editura Alcor Edimpes, o lucrare monumentală – *Istoria literaturii dacoromane*, semnată de domnul Mihail Diaconescu. Este o carte masivă, de peste 830 de pagini, apărută în excelente condiții grafice, datorită unui cârturar de elită, care s-a remarcat în ultimele decenii ca romancier, istoric al literaturii române, eseist, estetician, critic literar și cercetător în domeniul teologiei.

Literatura dacoromană i-a preocupat, de-a lungul timpului, pe mulți specialiști – istorici, teologi, filologi, lingviști, filosofi, logicieni, istorici literari români și străini. Între aceștia se află Petru Maior, Gheorghe Șincai, Nicolae Iorga, Sextil Pușcariu, Nichifor Crainic, Dumitru Stăniloae, Ioan G. Coman, Nestor Voroniceanu, Antonie Plămădeală, Nicolae Corneanu, Gheorghe I. Drăgulin, Henri Irénée Marrou, Raymond Netzhammer, Jacques Zeiller, Henri Brémont, Dom Germain Morin, Klaus Gamber și alții.

Cele mai multe analize ale noii sinteze a lui Mihail Diaconescu vizează problematica istorică, estetică și teologică a literaturii dacoromane.

Provenind din lumea mirenilor, domnul Mihail Diaconescu s-a angajat într-o activitate extrem de grea, prin dimensiunile efortului științific, de a realiza o istorie a literaturii dacoromane în întreaga ei complexitate. În ultimele decenii, autorul a efectuat cercetări aprofundate, comunicate unui public din ce în ce mai larg. Mai întâi a prezentat comunicări la diferite reuniuni științifice din țară și din străinătate; a publicat articole și studii în reviste de specialitate și de cultură generală; apoi a ținut cursuri în fața studenților de la mai multe universități, după care a realizat o primă sinteză materializată în cartea *Istorie și valori* (1994).

Pe baza experienței și a acumulărilor realizate în timp, domnul Mihail Diaconescu a pornit „asaltul decisiv” și anume realizarea unei lucrări de sinteză privind istoria literaturii dacoromane.

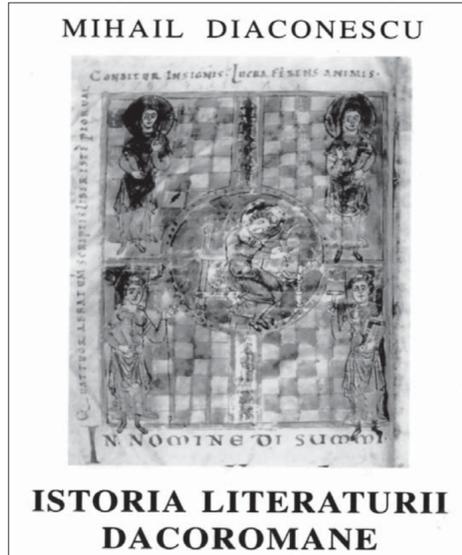
Analiza de text efectuată cu acribie se împletește cu abordări din unghiuri diferite – specifice mai multor științe – cronologie, bibliografie, gramatică istorică, patologie, teologia dogmatică, comparatism, retorică, sociologie, stilistică lingvistică etc. – astfel că literatura dacoromană apare ca o expresie puternică și durabilă, de o frumusețe unică, a epocii în care a fost creată, dar și a vocației intelectuale, respectiv artistice, a unor personalități de excepție.

Cronologia, ce începe cu 82 de ani înainte de Hristos, marcând domnia lui Burebista, regele geto-dacilor, se încheie cu anul 1988, când a apărut lucrarea preotului prof.dr. Gheorghe I. Drăgulin intitulată *Areopagitica*, în care sunt evocați Dionisie Smeritul (Exiguul) și alți mari teologi străromâni. Ea cuprinde în cele 175 de pagini, o adevărată panoramă a vieții politice, culturale, religioase, militare a lumii creștine, fapt ce permite înțelegerea locului și rolului literaturii dacoromane, din momentul scrierii și afirmării ei, până la diversele etape din evoluția receptării acesteia de-a lungul timpului și în diverse culturi.

Secțiunea *Argumentum* prezintă contextul istoriografic în care apare noua sinteză a lui Mihail Diaconescu, respectiv modul cum a fost receptată literatura dacoromană în scrierile unor cârturari români, în ultimele decenii, perspectivele și noutatea abordării acestei teme, conceptualizarea cu care operează autorul și

capacitatea ei de cuprindere. Tot în această secțiune sunt prezentate probleme de teorie, de metodă și de periodizare în studiul literaturii dacoromane, respectiv de receptare a epocii literare dacoromane în istoriografia română și europeană (momente, personalități și lucrări științifice).

Epoca literară dacoromană în perspectivă socio-istorică constituie substanța secțiunii a III-a, în care accentul este pus pe raportul dintre metoda istorică și valoarea estetică a operelor discutate, dintre metoda sociologică și profilul artistic-spiritual al scriitorilor, îndeosebi pe rolul diferitelor instituții (școala, administrația, armata, Biserica etc.) în realizarea unor opere de înaltă ținută artistică, ca și pe contextul socio-militar și socio-spiritual al literaturii dacoromane.

O deosebită importanță are secțiunea a IV-a, intitulată *Literatura getică* în care se au în vedere momentele și aspectele din evoluția ideologiei literare antice. Literatura noastră cultă în epoca geto-dacă este reprezentată de regele poet Cotys I și de Publius Ovidius Naso, în anii exilului său la Pontul Euxin între geți, când a scris și în latină și în limba autohtonilor.

Domnul Mihail Diaconescu discută în secțiunea a V-a din cartea sa despre *Autori păgâni la începutul erei creștine*, cu referiri speciale la literatura epigrafică daco-romană. Sunt, de asemenea, prezentați pe larg juristul Gaius Noster, o personalitate de valoare universală, precum și memorialistul și geograful Aethicus Histricus, a cărui operă a cunoscut o strălucită carieră în posteritate în mai multe culturi europene.

Începuturile literaturii creștine constituie secțiunea a VI-a, în care sunt abordate sursele istorice ce atestă prezența și activitatea misionară intensă a Sfinților Apostoli Andrei, Pavel și Filip precum și a discipolilor lor în cetățile și satele din ținuturile getice.

Actul martiric este o formă literară caracteristică pentru cultura noastră în epoca dacoromană, respectiv pentru procesul complex al încreștinării locuitorilor antici de la Carpați, Tisa, Nistru, Dunăre și Marea Neagră. În acest sens domnul Mihail Diaconescu analizează actul martiric al Sfinților Epictet și Astion de la Halmyris, actul martiric al Sfinților Irineu Episcop de Sirmium, actul martiric al Sfinților Dasius de la Axiopolis, actul martiric al Sfinților Emilian de la Durostorum și actul martiric al Sfinților Sava de la Buzău.

Un interes aparte suscită *Școala literară de la Tomis* (secțiunea a VII-a) ilustrată de personalități literare și teologice ca Sfinții Bretonian, Theotim I Filozof, Ioan Cassian, Dionisie Smeritul și Areopagitul, precum și de Ioan Maxentius, Leontius Byzantinus și Valentinianus al Tomisului. Tot în această secțiune este discutată implicarea unor scriitori teologi din Școala literară de la Tomis în marea revoltă armată a dacoromanilor ortodocși de la Dunărea de Jos, condusă de Vitalianus de la Zalpada contra împăratului eretic monofizit Flavius Anastasius.

Școala literară de la Dunărea de Jos, promovată de scriitorii ortodocși precum episcopul Laurentius Mellifluis de Novae, Sfantul Niceta de Remesiana și Sfantul Martinus de Bracara, dar și de scriitorii eterodocși precum Auxentius (Mercurinus) de Durostorum, Palladius de Ratiaria, Maximin, Secundianus de Singidunum este prezentată în secțiunea a VIII-a a cărții. Cazuri aparte în cadrul acestei școli sunt Germinius de Sirmium, un eterodox revenit la ortodoxie, precum și scriitorul și istoricul Iordanes, născut în Dacia Pontică, o personalitate ieșită din masa migratorilor romanizați și încreștinați.

În calitate de filolog, domnul Mihail Diaconescu analizează într-o secțiune specială (a IX-a) un număr important de *Aspecte ale limbii și stilului evidentiate de operele literare dacoromane*. El arată că aceste opere sunt surse de o importanță excepțională pentru istoria limbii române. El se referă îndeosebi la stilul impus de aspectele doctrinare din operele scriitorilor dacoromani.

Lucrarea se încheie cu o amplă secțiune (a X-a) intitulată *Literatura dacoromană în patrimoniul național și universal*. Găsim aici referiri speciale la creațiile literare dacoromane de valoare universală, care au avut o intensă circulație în diverse culturi europene și în diverse epoci istorice. Datele acestui capitol ne ajută să înțelegem mai bine contribuția scriitorilor teologi dacoromani la evoluția identității etno-spirituale românești. Sunt discutate, de asemenea, operele scriitorilor teologi dacoromani ca parte importantă a patrimoniului cultural și spiritual românesc și universal.

Parcurgând paginile sintezei *Istoria literaturii dacoromane* am rămas impresionat de bogăția informației, de cultura și de viziunea largă a autorului ei, domnul Mihail Diaconescu.

Această carte fundamentală este o expresie vie a faptului că românii – prin strămoșii lor din secolele I-VI d.Hr. – au realizat opere durabile, prin care au sporit zestrea intelectuală a umanității.

Petru cel mare

Valeriu RĂPEANU

Când aceste rânduri văd lumina tiparului au trecut mai multe săptămâni din ziua în care pe un pat de spital din orașul francez Metz se stinge din viață unul din marii scriitori ai României contemporane: Petru Dumitriu. Deși din cei șaptezeci și opt de ani, câți ar fi împlinit o lună după ce înima lui a încetat să mai bată, doar primii treizeci și șase îi petrecuse în țară, iar patruzeci și doi în exil.

O dată cu el părșea această lume ultimului reprezentant al strălucitei generații de scriitori care, la cumpăna anilor 1955-1956, înfruntând dogmele unui realism socialist pustiu, mutaseră centrul de greutate al prozei spre adevărata literatură.

Născut în același an cu Eugen Barbu, cu trei ani mai tânăr decât Marin Preda, Petru Dumitriu a avut alături de ei și în egală măsură cu ei un rol eminent pe care doar cu prețul falsificării adevărului din mărunte rațiuni politice și electorale îl putem tănu în afirmarea unei proze românești care, fiind cu totul nouă, avea atâtea legături cu perioada strălucită a epocii dintre cele două războaie. Petru Dumitriu, prin funcțiile sale consecutive de redactor șef al revistei „Viața Românească” și director al Editurii de Stat pentru Literatură și Artă, a avut meritul de a-și fi asumat răspunderea și consecințele publicării romanelor *Groapa* și *Moromeții*, care au stârmit împotrivirii înaintea tipăririi și scandal după apariție atât în revistă, cât și în volum. Dacă n-au debutat sub auspiciile lui, dacă – în special Marin Preda – se făcuseră cunoscuți înainte – mai puțin Eugen Barbu –, intrarea lor pe poarta triumfală a literaturii s-a făcut sub auspiciile lui Petru Dumitriu, tânărul care abia împlinise treizeci de ani.

Erau alături de scriitorii afirmați între cele două războaie cu statut de maștrii sau de „clasiici în viață”, cum li se spunea atunci. Dintre ei doar George Călinescu dăduse la sfârșitul anului 1953 *Bietul Ioanide*, capodopera a romanului românesc. Ceilalți, precum „uriișii munților” Mihail Sadoveanu, scria ceea ce nu se putea numi literatură. Cezar Petrescu își desfigura cu voluptate opera și oferea prin cărțile noi caricatura cârților sale reprezentative. Doar Camil Petrescu prin *Un om între oameni* publica un roman de valoare despre o epocă și despre un om față de care simțea o atracție mărturisită cu cel puțin două decenii mai înainte. Zaharia Stancu își cucurise prin *Desculț* și prin ceea ce avea să urmeze pagini de poezie tragică despre viața tărănimii de la începutul secolului. Dar scrierile lui în proză aparțineau mai degrabă povestirii, retrospectivei sentimentale, încercată de toate emoțiile aducerilor aminte.

Noua generație se va afirma cu cei trei scriitori care, chiar dacă nu vor aduce lumi noi, vor aduce perspective noi asupra lumilor unde au văzut lumina zilei și-au trăit cel puțin copilăria. Cei trei s-au afirmat într-un climat politic, social, cultural potrivit literaturii pe care o scriau, de aceea și reacțiile la apariția cârților lor.

După anul nașterii și împrejurările debutului și epoca în care s-au format, încercările pe care le-au trăit erau, în linii mari aceleași, câteodată chiar și în amănunte. Dar îi despărțeau alte multe coordonate. În primul rând, mediul nașterii, al copilăriei și al adolescenței. Care îi conferea, din punct de vedere cultural, un net ascendent lui Petru Dumitriu. Sport prin anii de studii în Germania războiului, unde între 1941 și vara lui 1944 a cucerit o cultură filosofică și și-a desăvârșit cunoștințele precoce din țară. Ca să nu mai vorbim de stăpânirea câtorva limbi de circulație internațională.

A pășit în literatura română după cel de-al doilea război mondial, ca un tânăr de după primul război mondial. Numai că el venea în contratimp, și anume într-o epocă în care incultura devenea din ce în ce mai mult un blazon, când știitorii limbilor străine erau suspecți de cosmopolitism.

Dar cu Petru Dumitriu s-a întâmplat un fenomen ciudat: tot ceea ce după 1948 opera împotriva altora, tot ceea ce putea opera

împotriva lui a jucat un rol pozitiv în ascensiunea lui fulgerătoare. A dovedit precocitate pe toate planurile.

Revista Fundațiilor Regale, principala publicație culturală din acel moment, îl publică înainte de a împlini 20 de ani! La mijlocul anului 1943, se tipărește *Nocturnă la München*, care vestea un scriitor atemporal, imuna la evenimentele tragice ale istoriei.

Cum avea să rămână până în 1947, când debutează în volum la Editura Fundațiilor Regale, aflată în ultimul an al existenței ei. După aceea însă, Petru Dumitriu avea să cunoască una din cele mai spectaculoase angajări pe drumul literaturii noi, pe care a servit-o cu o fervoare ieșită din comun ca prozator, ca publicist, ilustrând toate „temele majore” ale momentului: construcția canalului Dunăre-Marea Neagră, lupta împotriva chiaburilor, a partizanilor, colectivizarea. Totul. A fost singurul? Nu. Dar înainte de întoarcerea în țară, în timpul scurte vizite la București și după aceea, lui i s-a imputat cu cea mai mare obstinație ceea ce a scris atunci, lui i s-a cerut cele mai multe explicații, lui i s-au făcut cele mai multe procese de intenție. Tot ceea ce au scris alții, o dată cu el, s-a uitat. Unii și-au câștigat un statut de revoluționari, de exemple de verticalitate. Întrebările ce i s-au pus erau firești și cei ce i-au luat interviuri după

Ciudat om, straniu destin, frumoasă și tristă moștenire. Totul în ființa lui, în viața lui, în scrisul lui a stat sub semnul celor mai dramatice contraste, al celor mai teribile și atroce sfâșieri, al celor mai contradictorii modalități de a fi, de a-și trăi viața, de a-și concep opera.

1990 erau în drept să-l întrebe, după ce ani de zile se întrebaseră cum se explică acele pagini scrise cu frenetică din care nu rezultă decât reversul negativ al talentului. Pentru că Petru Dumitriu a escaladat deopotrivă funcțiile oficiale pe care originea și trecutul său le interzicea altora, a mers către vârful ierarhiei scriitoricești, s-a bucurat de prețuirea multora din cei „de sus”, dar și de ura tenace a unora din ei.

Dar de la un moment dat Petru Dumitriu n-a mai fost cel ce a scris *Drum fără pubere* și *Vânătoare de lupi*, ci cel care relua spectaculos alt drum, cel început în 1949 cu *Bijuterii de familie*, nouvela de mari proporții care, la vârsta de 25 de ani, îl situa pe orbita notorietății și popularității.

Șase ani mai târziu apare *Cronica de Familie*, roman în patru părți: *Davidă*, *Bijuterii de familie*, *Salata*, *În bătaia pierdută*. Acum, la 31 de ani, destinul său literar ajunsese la apogeu. Criticii consacrați își smulgeau spațiile cronicilor și articolelor ca să scrie despre Petru, neprecupețindu-și elogiile, nefiind zgârciți cu superlativete. Ca peste un an numai, cele trei volume ale *Cronicii de familie* să reprezinte un adevărat monument literar. Trei forte se uneau pentru a-i consfinți un statut ieșit din comun: **publicul**, saturat de o literatură realist socialistă, de eroi proletari „fără pete”, de o scriitură amorfă, penibilă și care căuta o altă lume, ca și un alt fel de a scrie; **critica** de la *Cronica* într-un volum la *Cronica* în trei volume, saltul nu era doar cantitativ, ci unul calitativ și oricât ar fi fost de dirijată, oricât ar fi fost de încordată, oricât ar fi fost de atentă la zămbetele amare și la invidiile care mocneau mai de mult și acum începeau să facă explozie, pe la colțuri, totuși, nu putea, nu avea cum să omită acest moment ieșit din comun care stabilea o punte cu marea tradiție a prozei românești, reinviată de un scriitor venit din acea perioadă unde își avea originile și rădăcinile; și, în sfârșit, **oficialitatea** care, din multe motive tactice, era bucuria de o asemenea apariție menită să certifice existența literaturii noi, care dădea un număr incalculabil de cărți moarte înainte de a se fi născut, iar – dacă introducem și o dimensiune psihanalitică – bucuria să citească și altceva decât pagini despre uzine, gospodării colective și șantiere.

la etajul I al Corpului Știrbei, reîntră în circuitul cultural, unele pentru prima oară, 900 de piese muzeale datând din secolele 14-18 (fresce, icone, broderii, manuscrise miniate, orfevrării, sculptură în lemn și piatră), precum și un prețios tezaur, căruia îi sunt dedicate alte trei săli, alcătuit din piese laice și de cult din metale prețioase, bijuterii și accesorii de costum din secolele 14-19. Aceste 900 de piese reprezintă doar a zecea parte din valoroasa colecție a Galeriei de Artă Medievală Românească, dar ele sunt astfel selectate încât oferă elocvent unitatea vieții culturale din cele trei provincii istorice locuite de români: Transilvania, Moldova și Țara Românească. Iar o asemenea unitate derivă, după cum o atestă exponatele, din ortodoxismul românilor, predominant în ciuda tendințelor exterioare de divizare religioasă, și din vocația sintezei spirituale pe care cele trei provincii românești au manifestat-o puternic în acest spațiu european de confluență între cultura orientală și cea occidentală.

Actuala formulă muzeală de expunere, cronologică și comparativă, ilustrează convingător cele trei perioade majore ale evoluției artei medievale românești. Arta secolului al 14-lea reprezintă încheierea primei perioade (secolele 10-14), caracterizată de predominanța influențelor bizantine, dar și de conturarea trăsăturilor artistice proprii. A doua perioadă (secolele 15-16) marchează epoca de apogeu, clasică, a artei medievale românești, când au loc primele sinteze între arta de tradiție bizantină și arta occidentală, gotică și renascentistă. În ultima perioadă (secolele 17-18), tradiția postbizantină asimilează elemente occidentale de Renaștere târzie și baroc. În această perioadă ia naștere primul stil românesc, *stilul brâncovenesc*, și apar noi forme artistice ce inaugurează epoca de tranziție către arta laică a secolului al 19-lea.

Privită în ansamblu, noua Galerie de Artă Medievală Românească este o bijuterie și ea poate concura cu orice inițiativă de acest gen din Europa. Aici se regăsește, riguros sistematizate și bine conservate, valori de neprețuit și de neabănut pentru cel ce încă nu le cunoaște. Ele reprezintă un patrimoniu de mândrie națională și europeană. Întregul scepticism bolnav din subtextul frecventei întrebări „ce viitor mai au românii?” este spulberat de aceste minunate odoare ale artei medievale românești: **iată aici viitorul românilor!** El se sprijină cu tărie pe acest trecut, pe tradiția sacră a credinței în destinul nostru național!

Dar acesta a fost și riscul cel mai înalt al prezentei sale în țară. Nu din punct de vedere artistic, pentru că Petru Dumitriu se situa pe spirala unei afirmări calitative, care nu dădea semne de oboseală și de repetiție. Imaginase și începuse să scrie, cu aceea ușurință care îl făcea să aștearnă pe hârtie ceea ce imaginasă într-un ritm năvalnic, trepidant, fără să steargă, fără să adauge, cea de-a doua parte a frescei sociale românești: *Biografii contemporane*. Eroii nu mai erau aristocrații, cei ce fusese, ci cei care erau acum, cei care se situau pe diferitele trepte ale puterii, nu o dată înlăturându-i violent pe tovarășii lor pentru a ajunge aici. Ceea ce i se permise să spună despre „foști” nu i se mai permitea să spună despre cei de astăzi. Și atunci a început lungul șir al tracasărilor, al șicanelor, al lecturilor „în trepte”, al observațiilor care se contraziceau, al amânărilor tactice și diplomatice despre care vorbește pe larg, întemeindu-se pe documente, domnul Pavel Țugui în cartea sa *Tineretea lui Petru Dumitriu*.

Revistele mai mult dădeau din umeri când le încredințau pagini din *Biografii* și uneori nu-i dădeau răspuns. Refuzurile erau mai numeroase decât aparițiile, manuscrisul era purtat dintr-un loc într-altul. Inamicii au început să-și arate colții. Mihai Beniuc își asmuțea oamenii de casă sau mai degrabă slugile, iar de sus, Leonte Răutu orchestra totul cu abilitatea principială, cu spiritul malefic ce îi era caracteristic, cu principalitatea-i distrugătoare.

Sfârșind prin a-l aduce la exasperare. Și atunci Petru Dumitriu a făcut gestul care a uimit, a consternat, un gest care nu părea posibil: a fugit cu un curaj de-a dreptul inconștient de care nimeni nu-l vedea apt. A ales Occidentul, care începuse să-l publice.

În *Histoire de la littérature de la langue française des années 30 aux années 80*, Pierre de Boisseffre spune că „în acel moment Petru Dumitriu a ales între funcțiile și convingerile sale”. De doi ani Petru Dumitriu nu mai avea funcții. A ales mai degrabă între două modalități de a fi scriitor, de a se manifesta pe acest tărâm.

A început în 1960, la treizeci și șase de ani, o carieră internațională cu cărți tipărite la mari edituri, intrate în colecții de mare răspândire, cu cronici favorabile. Dar și cu neplăceri, cu schimbări ale arii de inspirație (nu a vrut să rămână doar cel ce trece *cortina* și le vorbește apusenilor curioși despre ce s-a petrecut într-o țară din est) și chiar de registru stilistic. Unele crize de creație au durat mult, zece ani! În toamna anului 1969, fiind la Frankfurt pe Main l-am căutat la telefon și mi-a spus că tăcerea sa nu înseamnă altceva decât pregătirea unei opere de

mari proporții și de mari semnificații, opera vieții sale. N-a trebuit să treacă prea mult timp ca să realizeze și adevărul despre Occident, despre egoismul, despre lipsa de căldură sufletească, despre tot ce a cunoscut pe acest plan și a mărturisit celor ce i-au luat interviuri, precum Eugen Simion și Lucia Negoită. Fericit n-a fost niciodată. Pentru că el nu era un om făcut să fie fericit.

Ciudat om, straniu destin, frumoasă și tristă moștenire. Totul în ființa lui, în viața lui, în scrisul lui a stat sub semnul celor mai dramatice contraste, al celor mai teribile și atroce sfâșieri, al celor mai contradictorii modalități de a fi, de a-și trăi viața, de a-și concep opera.

Pentru că cei ce l-au cunoscut, cei ce vor să vorbească despre omul care a fost și nu despre rivalul literar, despre cel care, la un moment dat, i-a jignit sau nu – i-a luat în seamă sau mai degrabă i-a jignit, pentru că nu a fost luat în seamă, pentru că rău Petru Dumitriu n-a făcut, nefiind capabil să îl facă – au mereu în amintire doi oameni.

Pe cel sigur și stăpân pe sine, pe cel care credea că totul i se cuvine și cerea totul fără să se sfiască, fără să se teamă, fără să se oprească la jumătatea drumului, dar și pe cel care trăia spaime care îi torturau nu numai zilele, ci și nopțile, căruia îi era o teamă viscerală că telefonul îi este ascultat, că este îndert, că se țes comploturi împotriva lui. Pe cel ce ducea o viață strălucitoare, în care bunuri de preț, obiecte rafinate, „mobile stil”, tot ceea ce aparținea unei istorii cu blazon și purta pecetea nobilei ale unei lumi apuse, căreia el îi conturase o imagine atroce, confundând-o în bolgiile tuturor crimelor, dar și pe cel căruia îi era o teamă care l-a torturat pur și simplu că nu va avea din ce trăi, că pur și simplu va muri de foame. Pe cel ce avea alura și facondă unui conducător, privind dacă nu cu arroganță cel puțin cu o netă distanță pe cei aflați în subordinea lui, sau veniți să-i solicite ceva, dând senzația că acolo este înălțat, dacă nu pentru vecie, cel puțin pentru un timp al cărui sfârșit o greub de imaginat; pe cel ce se gândea necontent că într-o zi va fi chemat și i se va spune pe un ton politic, dar ferm, că misiunea lui s-a încheiat și de atunci înainte nu va avea altă misiune decât aceea de a se ocupa de creația sa.

Căutase libertatea pe care a găsit-o, dar salvarea a aflat-o – cel puțin așa susținea el – în Dumnezeu sau în căutarea „Dumnezeului necunoscut”, cum era titlul cărții publicată după îndelunga criză.

Aici în țară fuga lui, din toate punctele de vedere, a produs stupoare. El nu era un Ben Corlaci – Dumnezeu să-l ierte –, ci unul din scriitorii exponențiali ai regimului, studiat în pro-grama analitică, înfățișat în prima linie, citat cu cârțile sale considerate piscuri și modele literare. Nu puțin din cei de sus, spargând zidurile claustrării în care erau ținuți să trăiască îi căutau dacă nu prietenia, cel puțin atenția. Unii i s-au con-festat, i-au povestit episoade tănuite cu speranța că vor fi imortalizați în pagini de carte. După ce a fugit din țară s-au luat măsuri represive împotriva celor apropiați, copilul i-a fost ținut ostatic timp de aproape patru ani. Henriette Yvonne Stahl și Ion Vinea au fost areștiți. Nu numai ei. Sub presiune – așa cum tovarășa vieții lui i-a mărturisit Mihaelei Cristea încă în anii 80 – au semnat declarații ce nu le aparțineau, menite să-l compromită pe Petru Dumitriu în ochii străinătății. Din păcate, astăzi, unele din aceste declarații se dau publicității cu scopul de a-l compromite în ochii țării pentru că Petru Dumitriu în 1996 și-a exprimat o anumite opțiune politică. Se folosese împotriva lui armele din arsenalul serviciilor represive din anii '60.

Confrății, cei mai mulți, au răsuflat ușurați. Dispărea un concurent. Și încă de ce talie! Inamicii lui se puteau bate cu pumnul în piept că au avut dreptate. A fi auzit că te-ai lepădat de el însemna o notă bună. Și s-au găsit mizerabili care, deși până atunci nu vorbeau decât de „Petru” și erau fericiți să fie văzuți măcar când le întindea mâna, să demaște pe cei ce fuseseră aproape. Plecarea lui a fost folosită în luptele de la „vârf”, Leonte Răutu fiind bucuros să îl mai înfunde pe inamicul său Miron Constantinescu, protectorul lui Petru Dumitriu. Spectacolul a fost sinstiru din punct de vedere moral.

O fi avut în peregrinările sale dintre Franța și Germania, în deseale sale momente de căutare și de sfășiere morală, nostalgia țării, a ceea ce ar fi putut să fie, să devină aici? Exilul nu l-a primit cu brațele deschise. Dimpotrivă. La un moment dat, unii din cei ce mergeau în străinătate, ca profesorul Al. Rosetti – l-au vizitat. La nu prea mult timp de la apariția ediției mele din Gheorghe I. Brătianu – era la sfârșitul anului 1980 – am primit un telefon de la Adriana Fianu care mi-a spus că „Petru” a rugat-o să-i trimită cartea. l-am dat-o în aceeași zi prietenei noastre, care m-a asigurat că o va trimite imediat.

După 1990, *Cronica de familie* în trei volume a apărut și a însemnat un uriaș succes. Alte cărți publicate aici sau în străinătate i-au fost, de asemeni, tipărite. Colegul nostru Geo Șerban posedă un adevărat roman de aproape trei sute de pagini din ciclul *Biografii contemporane*. Publicarea lui, ca și a altor pagini câte vor mai fi, câte se vor mai găsi, constituie o datorie nu numai pentru memoria lui Petru Dumitriu, ci în egală măsură pentru a cunoaște istoria literaturii române. În filele căreia Petru Dumitriu, autor și personaj tragic, ocupă un loc de seamă. Pentru că atunci când a fost mare, el a fost alături de cei mai mari. Pentru că alături de greul tribut plătit epocii, el a și înfruntat-o cu tenacitate, izbutind să o biruiască.

Și acum totul nu poate să fie decât tăcere. Se întâlnește în lumea de dincolo cu Marin Preda, plecat înaintea lui cu douăzeci de ani, cu Eugen Barbu, plecat și el cu zece ani în urmă. Printr-o ciudățenie a soartei, primul a murit, fiind deputat în Parlamentul regimului socialist, cel de al doilea ca deputat în Parlamentul României libere. Petru Dumitriu, care urcase treptele ierarhiei sociale înaintea lor, acum nu era pe plan politic și administrativ nimic. De patruzeci și șase de ani nu mai era decât scriitor. Toți trei au fost unțiți puțin timp, dar mai cu seamă s-au sfășiat, pe față sau nu, direct sau indirect. Vor rămă-ne peste timpuri și peste mizeriile timpurilor trei mari scriitori români, cărora literatura noastră le datorează atât de mult.

Acum, când drumul pământesc al lui Petru Dumitriu s-a încheiat, când trupul, falnicul său trup nu mai este decât o mână de cenușă, să ne îndreptăm gândul către zbuciumul acestei vieți care a cunoscut atâtea dramatice contratimpuri, mai ales cu sine, și să ne aplecăm asupra acelor pagini ale operei sale, care au intrat în nemurire.

LA MUZEUL
NĂȚIONAL DE ARTĂ
AL ROMÂNIEI

UN TEZUR
DE VALOARE EUROPEANĂ

GALERIA DE ARTĂ
MEDIEVALĂ
ROMĂNEASCĂ

La Muzeul Național de Artă al României a fost redeschisă **Galeria de Artă Medievală Românească**. Evenimentul a avut loc sub patronajul Președintelui României, domnul Ion Iliescu, și cu participarea unor înalte personalități românești și de peste hotare, între care Prea Fericitul Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, reprezentanți ai altor culte religioase, parlamentari, miniștri, ambasadori acreditați la București. Pentru publicul larg, expoziția este deschisă începând de duminică, 28 aprilie a.c., și reintroducerea ei în circuitul cultural are o însemnătate remarcabilă din mai multe puncte de vedere.

Să reținem, mai întâi, că redeschiderea acestei galerii marchează încheierea lucrărilor de restaurare și recondiționare (foarte costisitoare) a fostului Palat Regal, grav afectat de incendiile și tirurile din zilele și nopțile Revoluției din decembrie 1989. Iar prin cele șapte săli, special amenajate acum

Mihai IORDĂNESCU

Puncte de vedere • Puncte de vedere • Puncte de vedere

Finalitățile învățământului și evaluarea randamentului didactic

Prof. dr. Ioan ȘERDEAN

Tema supusă atenției trebuie abordată în contextul relației predare/învățare-evaluare; toate acestea în raport cu finalitățile educației. Oricare ar fi obiectivele ei imediate (cunoașterea performanțelor, ierarhizarea acestora, clasamentul, selecția pentru încheierea unei trepte a sistemului de învățământ sau pentru intrarea într-un ciclu nonobligatoriu), evaluarea trebuie să susțină și să stimuleze activitatea de predare/învățare. Ea are menirea de a facilita activitatea profesorului, oferindu-i acestuia informații despre calitatea predării, despre modul în care a fost preluat și prezentat conținutul instruirii, despre asigurarea accesibilității acestuia, despre valoarea metodelor de predare. Din acest punct de vedere, evaluarea are o dublă semnificație: pe de o parte orientează traseul predare-învățare, iar pe de altă parte are o funcție de corecție, asigurând reglarea procesului didactic, ceea ce presupune, inclusiv, explicarea, argumentarea, motivarea performanțelor obținute.

Asociind termenul de evaluare cu acela de randament se poate constata și aprecia raportul dintre efortul depus în desfășurarea procesului și efectele sau rezultatele obținute. În acest fel, evaluarea apare ca o activitate de autoreglare (feed-back), atât pentru studenți (elevi), cât și pentru profesori, în perspectiva obținerii unor performanțe superioare.

Practica evaluativă are o istorie îndelungată. Dintotdeauna valoarea a constituit un barometru, mai ales pentru celelalte componente ale procesului didactic: predare-învățare. Epoca actuală e una a marilor schimbări. Societatea contemporană se schimbă de câteva ori în decursul vieții normale a unui om. „Nimeni nu va mai trăi și nu va muri în societate pe care a cunoscut-o ca membru activ al ei” (un antropolog american). În consecință, procesul didactic, deosebit de evaluarea, ca o componentă de bază a acestuia, trebuie să asigure pregătirea tineretului pentru integrarea socială și profesională în perspectiva viitorului. Acesta este, de fapt, tot mobilul transformărilor („reformelor”) în învățământ. „Pentru prima dată în istorie, educația pregătește în mod conștient oameni pentru tipuri de societăți care nu există încă...” și tot „... pentru prima dată, dezvoltarea educației, considerată pe scară planetară, tinde să preceadă nivelul de dezvoltare economică” (Edgar Faure (coordonator) *A învăța să fie*, Editura Didactică și Pedagogică, 1974).

O trăsătură a epocii contemporane, cu implicații dintre cele mai prezente în procesul didactic, inclusiv în cel al evaluării performanțelor învățării o constituie schimbarea criteriului de evaluare a însuși nivelului de dezvoltare a diferitelor țări. În zilele noastre și, firește, în societatea viitoare, țările care se află în fruntea ierarhiei mondiale din punct de vedere al nivelului general de dezvoltare au ajuns în această ipostază ca urmare a capacităților lor de a înova la nivelul tehnicii de vârf. Implicațiile umane ale schimbării criteriului de dezvoltare sunt dramatice, deoarece „pentru a înova la nivelul tehnicii de vârf e nevoie nu doar

de o elită creatoare, ci de o masă creatoare” (N. Radu).

Fie și numai enunțarea acestor particularități cu totul specifice ale societății contemporane permite formularea unor teze, a unor norme, a unor principii etc., cu implicații majore în însăși componenta evaluării procesului didactic. Cum se constată, este vorba de o abordare sociologică a evaluării, ceea ce dă naștere unei adevărate sociologii a evaluării.

Din această perspectivă, evaluarea rezultatelor școlare se produce deopotrivă sub impactul sistemului educativ și al contextului social, ceea ce duce la folosirea unor tehnici specifice de evaluare (I.T. Radu).

Privite inclusiv din perspectiva evaluării, problemele cu care se confruntă

se însușesc realmente în procesul aplicării lor. Orice achiziție nouă obținută prin efort intelectual propriu are o finalitate care îi asigură durabilitate și dovada existenței sale: deci, această capacitate poate fi și trebuie evaluată. Un simplu termen sau concept nou, o expresie nouă introduse în sistem asigură aplicarea lor și intră în circuitul evaluării.

c) *Capacitatea de a învăța* cu mijloace proprii: „știința de a învăța”, astfel spus: „a învăța să înveți” – în perspectiva educației permanente. Asemenea capacități (resurse) pot și trebuie evaluate. Capacitatea de a învăța presupune cunoașterea și, firește, evaluarea unor tehnici de învățare, care se pot întinde de la acțiuni în aparență simple, cum este capacitatea de a recepta mesaje orale, de a asculta pentru a înțelege sensul acestora, capacitatea de a recepta mesajele scrise (tipărite), până la capa-

standardul, calitatea nivelului acestui moment al procesului didactic.

Prioritară rămâne însă necesitatea formării creatorilor în proporții „de masă”. Este vorba de găsirea unor căi, a unor soluții care, chiar dacă nu sunt noi pentru societate, au fost stabilite pe o cale independentă, prin efort propriu de gândire. Prin urmare, cei care caută și care, mai ales, găsesc asemenea soluții își cultivă, își exersează capacități creative, ce pot evolua astfel încât să le sporească valoarea calitativă, implicit nivelul originalității. Importante sunt nu atât achizițiile informaționale, cât mai ales capacitățile creative care rămân durabile prin exersarea lor sistematică.

În actul evaluativ, asemenea indicatori ridică serios standardul de performanță, nivelul calitativ al acestei componente a procesului didactic.

Evaluarea randamentului școlar angajează și alți parametri mai „rafinati”, dar cu atât mai edificatori și convingători. Într-o lucrare a academicianului Mircea Malița, fost ministru al învățământului, apărută cu peste trei decenii în urmă („Aurul cenușiu”, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1971), în eseu intitulat sugestiv „Discurs despre pasiune”, autorul consideră că „în cadrul societății moderne unde solicitările sunt imense, cultivarea pasiunii se impune ca o profilaxie împotriva derutei”. În stilul-i caracteristic, autorul amintit ironizează „elegan” pe unii tineri care „devin mitomani, cu privire fixă, adoptă profesiunea de solicitant permanent de la o societate căreia nu-i dau nimic”. Explicația în opinia sa: „devin mitomani, cu privire fixă, adoptă profesiunea de solicitant permanent de la o societate căreia nu-i dau nimic. Explicația în opinia sa: „Acesta n-au pasiuni. Visul nu e pasiune. Pasiunea arde, e dinamică, duce la țintă”. După asemenea enunțuri, profesorul Malița se întreabă (reflexiv) dacă una din primele întrebări la marile și succesive concursuri și examene n-ar trebui să fie: „Ce pasiune ai, tinere?” Și vine, apoi, spre ilustrare cu propriile evaluări, formulate prin intermediul unor metafore inedite, lăsate să curgă, într-o adevărată avalanșă: „... Cel ce nu se pasionează să prindă fluturi până la șapte ani, să adune timbre până la 10, să facă avioane și bărci până la 14, să repare radiouri până la 16, să scrie versuri până la 18, va sosi în pragul profesiei prin fatalitate demonică, nu prin vocație”.

Și pentru a rămâne tot pe tărâmul acesta, al neliniștii creatoare, al stării afective și intelectuale de o mare intensitate, care polarizează procesele psihice ale omului, dominându-l prin permanența acțiunii lor, iată cugetarea unui ilustru filosof și poet (sau poet și filosof) care a fost Lucian Blaga: „Inteligența devine genială nu din sursele inteligenței, ci din cele ale pasiunii”. (În „*Elanul insulei*”, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977, pag. 194).

Punctele de vedere exprimate în rândurile de mai sus nu se vor mai mult decât pretețe pentru cei care, parcurgându-le, fie ei evaluatori sau evaluați, vor adăuga și propriile lor cugetări, pentru a ridica standardele propuse la nivelul exigențelor momentului istoric pe care îl parcurgem.

„A treia cale” își caută o definiție viabilă

Dr. Ion MITRAN

(Continuare din nr. 335)

În opinia reputatului filosof și sociolog, „în primul rând, s-ar părea că în istorie momentele de răscruce sunt mai degrabă rezultatul proceselor și deciziilor politice decât al forțelor economice... În al doilea rând, cele mai mari șanse existențiale pentru cei mai mulți oameni se realizează probabil cel mai bine în perioadele de *politică normală*, adică atunci când politica nu contează atât de mult pentru cetățeni. Ei își pot vedea de treburile lor fără să fie nevoiți să se uite peste umăr la autorități. Economia poate prospera și societatea civilă înflori... În afărșit, atunci când valorile economice încep să domine politica, libertatea este adeseori în pericol. *Noul economism al capitaliștilor nu e mai liberal decât vechiul economism al marxșiștilor*. Poate că nu agită spectrul totalitarismului, dar autoritarismul său potențial reprezintă un motiv de îngrijorare”.

Atunci, cine ar trebui să facă istoria? Se întreabă autorul, considerând că „nu prea există dovezi că politicienii profesioniști, ar fi deosebit de buni în afaceri, veși mulți se retrag spre sălile de consiliu, spre frumoasele recompense materiale din băncile de stat și din alte întreprinderi”. Pe de altă parte, oamenii de afaceri și chiar specialiștii în economie nu sunt neapărat mai potrivii și așa la cârma corabiei statului. Într-un fel, specializările profesionale n-au nici o importanță, contează doar personalitatea liderilor. „Totuși, dacă Max Weber ar fi adăugat o a treia conferință la cele două despre *Știința ca vocație* și *Politica văzută ca vocație*, intitulată *Afacerile ca vocație*, s-ar fi putut să constate câteva diferențe importante.

meditației și satisfacțiilor spiritului, erodează și amenință identitatea culturilor naționale și chiar fondul lor regenerativ.

Desigur, atrăgând atenția asupra pro-

colului ce primejduiește identitățile naționale, nu pledăm în favoarea cantonării într-un tradiționalism desuet, cu prețul sacrificării accesului oamenilor la demnitatea și autonomia la care au dreptul. Dezvoltarea în ansamblu, actuala civilizație mondială a adus beneficii imense ameliorării condițiilor de viață ale omenirii. Problema se pune, însă, astfel: cum ne putem moderniza fără sacrificarea tradiției, a fondului cultural specific al fiecărui popor? Cum putem să-i acceptăm pe ceilalți și, totuși, să rămânem noi înșine? Soluția la aceste întrebări nu poate fi găsită în sincretismul culturii globale, uniformizatoare prin natura ei. Pentru că este adevărat ceea ce s-a spus deja, că pot fi globalizate piețele comerciale, dar nu cultura. Răspunsul potrivit la frământările noastre firești poate fi căutat în fondul spiritual ce sălășluiește în adâncul sufletului fiecărui popor. Energiele creatoare de acolo trebuie resuscitate și stimulate, pentru a înnoi stratele fiecărei culturi și a o înscrie în dialogul intercultural ce poate oferi soluții pentru traversarea provocărilor adesea omenirii și fiecărei națiuni în parte. Orice tradiție și, în esență, orice cultură există și își păstrează vigoarea și identitatea în măsura în care este recreată permanent, în consens cu pretențiile modernității. Această recreare este baza oricărui dialog real, iar dialogul purtat după regulile sale are virtutea de a da șanse afirmării identității culturale, garantând, prin diversitate, evoluția culturii universale și, fără îndoială, ameliorarea condiției umane.

Politica este întotdeauna un exercițiu de echilibru între idei, sprijin și instituții. Cel puțin în democrații, politicienii trebuie să știe încotro vor să se îndrepte, să obțină sprijinul necesar în acest scop în rândul votanților și al grupurilor sociale și să avanseze în interiorul unui *mediu foarte structurat de reguli și instituții*. Oamenii de afaceri tind să vadă în toate acestea o povară, iar profesorii de economie găsesc că e o risipă. Drept urmare, ei sunt la început nerăbdători, apoi înclinați spre formule mai autoritare. Le lipsește adesea simțul istoriei, care este semnul distinctiv al marilor lideri politici. Poate că avem nevoie de o combinație a celor două – simțul eficienței, specific economiștilor, și simțul instituțiilor, specific istoricilor” (Dahrendorf)

Dar, cum observă un alt analist, *starea actuală a lumii oferă o realitate frapantă*: aproape peste tot există capacități de producție neutilizate; de asemenea, peste tot, șomajul este ridicat, iar sărăcia în creștere; nimic nu se opune decît ca producția să se mărească fără tensiuni inflaționiste. Or, creșterea economică este astăzi frănată de o logică a mecanismelor de piață, în malaxorul căreia expansiunea unor nu s-ar putea face decât în detrimentul altora. „Toate guvernele doresc, într-adevăr, o creștere mai susținută, dar consideră că nu este o creștere virtuoasă decât cea impulsionată de cererea străină. În alți termeni, fiecare țară dorește o creștere a exporturilor, ceea ce nu se poate decât dacă fiecare crește importurile sale, adică cererea sa internă. Toate țările refuză, de frică de a nu se vedea înglodate în datorii. Lumea este deci victima unui soi de silogism – de non-cooperante; devalorizare competitivă, aici, măsuri protecționiste acolo, pretutindeni ajustări care, mai de grabă, produc degradarea sistemelor sociale decât perfecționarea dorită și prosperitatea așteptată (J.P. Fitoussi, P. Rosanvallor).

Sensul căutării de ... sens

Considerațiile în jurul preocupărilor teoretice actuale pentru căutarea și găsirea „altui viitor” (în sensul de mai bun omeneste și rațional pentru indivizi și colectivități) au trecut în revistă diverse puncte de vedere aparținând unor autori occidentali, preocupați mai mult de argumente decât de etichete. În Est, inclusiv în țara noastră, precaritatea culturii politice, exacerbaria politicii partidiste ireconciliabile, partizanatul împins la extrem au înecșat dezbaterile teoretice obiective asupra viitorului, mulți preopinienți înfăptuindu-și subiectivismul, suspectându-se reciproc, orice argumente ar utiliza, ignoră păgubos realitățile naționale fundamentale. Or, pentru a înfrunta pozitiv viitorul este imperios necesar a descifra concret și obiectiv lumea ideilor și faptelor sociale.

Căutarea de sens pentru viitor nu poate cantona în unilateralitate, nostalgie și obediență; la ordinea zilei, în Est, ca și în Vest, se află redresarea și restructurarea, mereu în raport cu practica socială și cu principiile iar, în acest context, confruntările raționale și constructive de idei în serviciul intereselor generale, lăsându-se câmp deschis încrușișării argumentelor. Noile căi ale dezvoltării durabile au nevoie, deopotrivă, de *teorii viabile*, dar mai cu seamă, de *împliniri socio-umane afective*.

Cultură globală și identitate culturală

Prof.univ.dr. Marin AIFTINCĂ

(Continuare din nr. 335)

Însușirile fiecărei culturi, cristalizate cu aportul definitiv al condițiilor în care s-a format, se consolidează grație contribuției și altor factori ce determină finalitatea culturii. Așa după cum remarcă Tudor Vianu, există o legătură firească între condițiile și scopurile culturii. Aparținând unor comunități naționale diferite, oamenii trăiesc în medii foarte diverse, care le solicită rațiunea și le modelează sensibilitatea. În relație cu varietatea condițiilor de existență și a sensibilității proprii, ei își proiectează o diversitate de scopuri ce se constituie în finalități culturale specifice fiecărei comunități. În orice epocă sau etapă a evoluției sale, cultura întreține respectul față de anumite valori, specifice timpului și aspirațiilor fiecărei societăți. De aceea, „chiar dacă admitem o evoluție unitară și progresivă a culturii omenestii”, „idealul cultural, mai înainte de a fi general valabil pentru întreaga umanitate, este propriu anumitor societăți și anumitor epoci”. Putem adăuga că forța lui spirituală modelează cultura oricărui neam, imprimându-i accente care îi definesc identitatea. În consecință, există un complex de factori, spațiali, temporali, de

mediu, spirituali și axiologici care dau specificitatei fiecărei culturi naționale. Și întrucât națiunea își sublimizează energiile spirituale în valori originale, ea constituie încă suportul identității culturale. De aceea, vorbim, în primul rând de o identitate culturală națională și numai după aceea, prin derivare, în sens extensiv, de o identitate culturală regională sau, prin comprimare, individuală și de grup.

Pe aceste temeuri se afirmă specificitatea și diferența, care explică diversitatea culturilor în istorie, apărute pe substratul ontologic comun tuturor. Acest substrat asigură unitatea culturii, care nu este periclitată de varietatea lor dinamică. De aceea, putem vorbi despre cultură și culturii, în sensul cuprinderii conceptuale amintite mai sus. Considerate din punct de vedere funcțional, la rândul lor, culturile dau identitate indivizilor și grupurilor umane. Oriunde mergem suntem români, germani, greci, francezi, indieni, senegalezi, ruși, evrei etc., purtând „povara” culturii din care provenim. Aici își are sursa discuția actuală despre multiculturalism, înțeles ca un aspect al democratizării culturii.

După aceste scurte incursiuni teoretice, putem reformula o întrebare pusă anterior: identitatea culturală este amenințată de cultura globală? Parțial, răspunsul se

regăsește în dezvoltările de mai sus. Acum îl vom completa, ținând seama de două premise majore. Prima consideră culturile ca entități deschise, apte de intercomunicare. A doua, rezidă în ideea că o cultură există și își conservă identitatea în măsura în care își recrează tradiția și propriile valori. Să le luăm pe rând.

Având determinațiile constitutive arătate, culturile nu sunt niște entități monolitice și complet separate între ele, cum credea Spengler. Dimpotrivă, păstrându-și identitatea, alimentată de ceea ce Ricoeur numea „nucleul etico-mistic” sau de vocația unui popor, cum preciza un filosof român, orice cultură are un caracter deschis; ea este în stare oricând să primească, să asimileze ori să respingă influențe din afară și, la rândul ei, să ofere altor culturi ceva demn de atenție. Istoria umanității este plină de fapte ce probează comunicarea dintre culturi. De la răspândirea marilor religii, la circulația modelelor artistice și ideilor filosofice, de la templele hinduse la sinteza arhitecturală a Washingtonului de astăzi avem o impresionantă gamă de mărturii în favoarea comunicării între culturi. Aici nu este nici un fel de îndoială. Dificultatea apare atunci când examinăm modul cum se produce comunicarea dintre culturi. Este ea un proces firesc, determinat de cerințele intrinseci ale circulației valorilor, ceea ce reprezintă o componentă fundamentală a dinamicii culturii universale ori este o

acțiune direcționată unilateral, uzând de mijloace coercitive, violente sau nonviolente, pentru impunerea valorilor unei culturi asupra alteia sau altora, ceea ce induce tensiuni și conflicte interculturale. Ni se pare că celui de-al doilea caz îi corespunde cultura globală.

Constituită din bunuri și simboluri produse în unul sau în câteva centre de putere tehnologică și financiară, cultura globală se propagă cu sprijinul noilor tehnologii de comunicare și instrumentelor coercitive specifice economiei de piață. Ea nu intră în dialog cu celelalte culturi, ci le impune valori, mentalități, stiluri de viață ce le sunt străine, violentând tradiții, credințe religioase, norme morale și juridice, prin care și-au edificat propria identitate. Prin urmare, nu este vorba de o nouă arenă pe care globalitatea ar face posibilă afirmarea, tolerantă și cu respectul cuvenit, a diferenței, a identităților, ceea ce ar fi benefic și de dorit, pentru stimularea comunicării reciproce și, bineînțeles, dezvoltarea patrimoniului culturii universale. Și poate că acesta ar trebui să fie un scop dintre cele mai nobile, căruia s-ar cuveni să i se consacre mijloacele moderne de comunicare. Este limpede că cultura globală nu se poate substitui culturii universale, problema ce impune o altă abordare. Ceea ce trebuie să subliniem este faptul că o „cultură” uniformă, destinată consumului, nu

Programul

Televiziunii România de Măine (tvRM)

LUNI
27 mai 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 Drept internațional public (11)
11:15 Economie politică (8)
12:15 Anatomie funcțională (1)
13:10 Bazele contabilității (3/3)
14:00 **Știri**, muzică, promo
14:30 **Maestri**: Tatiana și Alexandru Moroșanu. Emisiune de prof.univ.dr. Carmen Stoianov (r)
16:30 Program muzical
17:00 **Orizonturi economice**. Uniunea Europeană – România, premise și termene ale aderării. Invitați: prof.univ.dr. Petre Prisecaru, prof.univ.dr. Andrei Dobrescu. Realizatori: prof.univ.dr. Constantin Mecu, dr. Stela Cristea
18:00 **Not yet but soon** - emisiune de Doru Enache (r)
18:30 **Litera și spiritul legii**: Despre imunități. Invitat: prof.univ. Emil Tocaci. Emisiune de prof.univ.dr. Corneliu Turianu
19:30 **Actualități**, interviul zilei
20:30 **Fairplay** - talk-show în direct de Mugur Popovici
22:00 **Idei în contemporaneitate**. Violența în istorie. Invitat: prof.univ.dr. Ioan Ivanciu. Emisiune de prof.univ.dr. Ioan Roșca (r)
23:00 Program muzical nocturn
02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

MARȚI
28 mai 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 Drept penal – partea specială (25)
11:15 Teoria comunicării (1)
12:50 Drept roman (3/1)
13:55 Promo
14:00 **Știri**, promo, muzică
14:30 **Fairplay** - talk-show de Mugur Popovici (r)
16:00 **Club internațional**: Columbia. Emisiune de Ioana Nitobe (r)
18:00 **ABC – ul calculatorului**. Emisiune de Dan Nica (r)
18:30 **Vorbiți, scrieți românește**. Emisiune de lector univ.dr. Valeriu Marinescu
19:00 **Diplomație și politică**. Controverse privind „Calea a 3-a” de dezvoltare. Participă: prof.univ.dr. Ion Mitrăn, prof.univ.dr. Constantin Vlad. Realizator: asistent univ.dr. Nicolae Mardari
19:30 **Actualități**, interviul zilei, promo, muzică
20:30 **Starea națiunii. România, încotro?** Talk-show în direct de Marian Oprea
22:00 **Planeta pământ** • Afaceri în agricultură. • Nuntă în Țara Lăpușului – filme documentare
22:55 Promo
23:00 **Orizonturi economice**. Uniunea Europeană – România. Premise și termene ale aderării. Invitați: prof.univ.dr. Petre Prisecaru, prof.univ.dr. Andrei Dobrescu. Realizatori: prof.univ.dr. Constantin Mecu, dr. Stela Cristea (r)
24:00 **Dincolo de arenă**. Talk-show de Mugur Popovici (r)
01:00 Program muzical nocturn
02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

MIERCURI
29 mai 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 Drept civil (5)
11:05 Dreptul muncii (1)
12:15 Limba română (5/2)
13:05 Limba latină (4)
13:30 Bazele informaticii an II (1)
13:55 Promo
14:00 **Știri**, promo, muzică
14:30 **Starea națiunii. România, încotro?** Talk-show realizat de Marian Oprea (r)
16:00 **Lumea copiilor**. Emisiune de Carmen Cintează (r)
17:00 **Portret în sunet**: Ilie Roșu (r)
18:00 **Universul cunoașterii**. Jurnalistică de știință. Emisiune de Cătălin Grosu
19:00 **Rețete pentru sănătate**. Pădurea ca factor de sănătate. Emisiune de Eugenia Grosu Popescu
19:30 **Actualități**, interviul zilei, promo, muzică
20:30 **Starea națiunii. România, încotro?** Talk-show în direct, realizat de Marian Oprea
22:00 **Planeta pământ** • Noua cultură și artă chineză în ultimii 50 de ani. • James Whistler - grafică – filme documentare
23:00 **Lumea sporturilor** (r)
24:00 Program muzical nocturn
02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

JOI
30 mai 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 Cultură și civilizație europeană (1)
11:15 Geografie economică mondială (2/1)
12:20 Istoria economică a României (9)
12:50 Pedagogie generală (20)
13:25 Birotică (2)
13:55 Promo
14:00 **Știri**, promo, muzică
14:30 **Starea națiunii. România, încotro?** Talk-show realizat de Marian Oprea (r)
16:00 **Dincolo de arenă**. Talk – show în direct realizat de Mugur Popovici
17:00 **Invitație la film** - emisiune de Emil Voicu (r)
18:00 **Dialog juridic** cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu
18:30 **Societatea sub lupă**. Deșcolarizarea satului – cercetare sociologică. Emisiune de prof.univ.dr. Nicolae Radu
19:00 Muzică
19:30 **Actualități**, interviul zilei, promo, muzică
20:30 **Starea națiunii. România, încotro?** Talk-show în direct realizat de Eugen Zănea
22:00 **Planeta pământ** • Cum să începem o afacere? (1) • Peșitul în Țara Loviștei – filme documentare
22:55 Promo
23:00 **În slujba adevărului**. Emisiune de conf.univ.dr. Petre Buneci (r)
24:00 **Lumea sporturilor** (r)
01:00 Program muzical nocturn
02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

VINERI
31 mai 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
10:00 Drept financiar an II (4/1)
11:15 Literatură română (6)
12:25 Drept financiar public (3)
13:25 Genurile presei (2)
13:55 Muzică - promo
14:00 **Știri**, muzică, promo
14:30 **Starea națiunii. România, încotro?** Talk-show realizat de Eugen Zănea (r)
16:00 **Lumea sporturilor** • Șahul de la A la Z cu marea maestră internațională Elisabeta Polihroniade • Infosport: campionate, competiții. Emisiune realizată de prof.univ.dr. Septimiu Todea și Mugur Popovici
17:00 **Dicționar economic**: Denominare. Invitat: prof.univ.dr. Gheorghe Zaman, membru corespondent al Academiei Române. Emisiune de lector univ.dr. Eugen Ghiorghită
17:30 **Societatea sub lupă**. Deșcolarizarea satului – cercetare sociologică. Emisiune de prof.univ.dr. Nicolae Radu (r)
18:00 **Presa – a căta putere?** Talk-show în direct realizat de Nicolae Cristache
19:30 **Actualități**, interviul zilei
20:30 **Lumea în clipa 2000**. Contribuție la vremuri. Invitați: Cristian Troncotă, Alexandru Stoienescu. Talk-show de Marian Oprea
21:30 Program muzical
22:00 **Planeta pământ** • Contemporanul meu Caragiale. • Cum să începem o afacere? (2) – filme documentare
23:00 **Diplomație și politică**. Controverse privind „Calea a 3-a” de dezvoltare. Participă: prof.univ.dr. Ion Mitrăn, prof.univ.dr. Constantin Vlad. Realizator: asistent univ.dr. Nicolae Mardari (r)
23:30 **Universitaria**. Facultățile Universității Spiru Haret se prezintă (2). Emisiune de conf.univ.dr. Sultana Craia (r)
24:00 **Lumea sporturilor** (r)
01:00 Program muzical nocturn
02:00 Cursuri universitare (reluare din tronsonul 10:00 – 14:00)

SÂMBĂȚĂ
1 iunie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
8:30 **Vorbiți, scrieți românește**. Emisiune de lector univ.dr. Valeriu Marinescu (r)
9:00 **Not yet but soon** – emisiune de Doru Enache
9:30 **Lumea copiilor**. Emisiune de Carmen Cintează
10:30 **ABC – ul calculatorului**. Emisiune de Dan Nica
11:00 **Universitaria**. Facultățile Universității Spiru Haret se prezintă (3). Emisiune de Sultana Craia
11:30 **Lumea poveștilor**: „Scufița Roșie”, „Capra cu trei iezi” – teatru muzical pentru copii (emisiune specială de 1 iunie)
12:00 Muzică
12:30 **Puncte cardinale**. Talk-show de comentare a evenimentelor internaționale. Emisiune de prof.univ.dr. Constantin Vlad și asist.univ.dr. Nicolae Mardari
13:30 **Litera și spiritul legii**: Despre imunități. Invitat: prof.univ. Emil Tocaci. Emisiune de prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
14:30 **Presa – a căta putere?** Talk-show de Nicolae Cristache (r)
16:00 **Lumea sporturilor** • Sportul la copii. Infosport: campionate, competiții. Emisiune realizată de prof.univ.dr. Septimiu Todea și Mugur Popovici
17:00 **În slujba adevărului**. Emisiune de conf.univ.dr. Petre Buneci
18:00 **Tableta**, de conf.univ.dr. Liviu Franga
18:10 Program muzical
19:30 **Actualități**, interviul zilei
20:30 **Laborator de creație**: prozatorul și eseistul Mihail Diaconescu. Emisiune de prof.univ.dr. Ion Dodu Bălan
21:30 **Portret în sunet**: Sorin Lerescu. Emisiune de Carmen Stoianov
22:30 **Idei în contemporaneitate**: Modalități de a trata istoria. Participă: lector univ.dr. Pamfil Nichițelea, cercetător științific Marin Badea. Realizator: prof.univ.dr. Ioan Roșca
23:30 **Dicționar economic**: Denominarea. Invitat: prof.univ.dr. Gheorghe Zaman, membru corespondent al Academiei Române. Emisiune de lector univ.dr. Eugen Ghiorghită (r)
24:00 Program muzical nocturn

DUMINICĂ
2 iunie 2002

6:00 **Matinal** (informații utile, sfatul medicului, gimnastică, revista presei, interviuri, muzică)
8:00 Program muzical
9:00 **Repere spirituale** - emisiune de prof.univ.dr. Mihail Diaconescu
10:00 **Universul cunoașterii**: Tehnologia informației. Emisiune de Cătălin Grosu (r)
11:00 **Dialog juridic** cu prof.univ.dr. Corneliu Turianu (r)
11:30 **Rețete pentru sănătate**. Pădurea ca factor de sănătate. Emisiune de Eugenia Grosu Popescu (r)
12:00 **Lumea în clipa 2000**. Contribuție la vremuri. Invitați: Cristian Troncotă, Alexandru Stoienescu. Emisiune de Marian Oprea (r)
13:00 **Club internațional**: Algeria. Emisiune de Ioana Nitobe
15:00 **Invitație la film**. Emisiune de Emil Voicu
16:00 **Lumea sporturilor** • Jurnal de expediție cu Uca Marinescu. • Infosport: campionate, competiții. Emisiune realizată de prof.univ.dr. Septimiu Todea și Mugur Popovici
17:00 **Maestri**: George Enescu. Emisiune de Carmen Stoianov și Valeriu Răpeanu
19:00 Program muzical
19:30 **Actualități**, interviul zilei
20:30 **Planeta pământ**. Parcul național american – film documentar
21:25 Promo
21:30 **Cu ... și despre muzică**. Emisiune de Mihai Darie
22:30 **Puncte cardinale**. Talk-show de comentare a evenimentelor internaționale. Emisiune de prof.univ.dr. Constantin Vlad și asistent univ.dr. Nicolae Mardari (r)
24:00 Program muzical nocturn

**Informații
detaliate despre
emisiunile tvRM
în placheta
promoțională**

FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MĂINE
Instituție social-umanistă de cultură, știință și învățământ
UNIVERSITATEA SPIRU HARET

Postul de televiziune

**ROMÂNIA
DE MĂINE**

NAȚIONAL
UNIVERSITAR
CULTURAL

**Starea națiunii.
România, încotro?**

- Industrie • Agricultură
- Politică • Învățământ
- Știință • Cultură • Sănătate

Actualitățile în actualitate

*Știri din țară și din
întreaga lume pentru cele
mai largi categorii de
telespectatori*

**„Prin noi,
facultatea la tine acasă”**

Postul de televiziune *România de Măine* (tvRM) transmite, în direct și înregistrate, din amfiteatrele și laboratoarele universității, cursuri, sinteze, consultații, lucrări practice de laborator pentru studenții de la toate formele de învățământ, cu precădere pentru cei ocupați în diverse activități.

**Posibilități
de recepționare
a emisiunilor**

Emisiunile Televiziunii *România de Măine* - post cu acoperire națională - pot fi recepționate prin rețele de televiziune prin cablu sau cu antenă individuală de satelit.

Se recomandă celor ce doresc să recepționeze programele tvRM să se adreseze societății de cablu din zona de domiciliu.

Parametrii de transmisie ai postului sunt:
- Satejlt AMOS 4° W;
- Frecvență de recepție 11443,5 MHz polarizare H;
- Transmisie MPEG-2 1:2:0 cu banda satelit 4 MHz;
- Rata de simboluri 2.604.110 b.p.s.;
- F.E.C. 3/4.

Prezentarea promoțională:
Revista *Opinia Națională*
și Departamentul de programe tvRM

**Opinia
națională**

Telefoane:
410.39.11 și
410.39.13,
interioare:
117, 122
Fax:
411.33.84

REVISTA OPINIA NAȚIONALĂ ESTE EDITATĂ
DE FUNDAȚIA ROMÂNIA DE MĂINE.

Instituție social - umanistă de cultură, știință și învățământ

Revista se poate procura prin abonament de la toate oficiile poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plata prin mandat poștal sau dispoziție de plată pe adresa: *Opinia Națională*, Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București, Cont 2511.1-23.1/rol - B.C.R. - Sucursala Unirea.

ISSN 1221-4019

Machetarea computerizată și tiparul executate de
LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA
FUNDAȚIEI ROMÂNIA DE MĂINE

Publicația OPINIA NAȚIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Lansarea oficială a Postului de televiziune *România de Măine*

Cuvântul

prof. univ. dr. **Ecatarina Andronescu**,
ministrul Educației și Cercetării

Vă rog să-mi permiteți, în numele celui care slujește școala din incomodul fotoliu al ministrului Educației, să vă mulțumesc pentru invitația de a participa, să mă bucur pentru acest demers al dumneavoastră care vine să sprijine o educație, o educație proiectată spre viitor și să urez Postului de televiziune, ca și Universității *Spiru Haret* să facă numai lucruri bune!

Vă mulțumesc foarte mult!

Cuvântul prof. univ. dr. **Ghiorghe Prisăcaru**, președintele Comisiei pentru Politică Externă a Senatului României

Domnule președinte al Fundației România de Măine,
Distinși membri ai Guvernului,
Stimați colegi parlamentari,
Doamnelor și domnilor profesori,
Excelențele voastre, doamnelor și domnilor,

În primul rând, aș dori ca în numele Comisiei pentru Politică Externă a Senatului României să vă felicit în mod călduros pentru inaugurarea acestui post de televiziune.

Am înțeles că este vorba de o acțiune de pionierat pentru că acest post de televiziune, spre deosebire de cele care au apărut după revoluția din decembrie și care se bucură de întreaga libertate de expresie, într-o Românie democratică, are două caracteristici. Nu va fi un post comercial, ci unul educațional, și doi, se va adresa, în primul rând, tineretului. Eu cred că, în condițiile de după încetarea războiului rece și apariția unui nou sistem

internațional care înseamnă globalizare, discutarea marilor probleme ale lumii contemporane este extrem de importantă pentru întreaga societate românească. Sigur, se discută mult despre globalizare, dacă să ne opunem globalizării, cum să folosim globalizarea ș.a. Pe de altă parte, există părerea că acest proces, acest fenomen ar trebui oprit pentru a face să lucreze pe mai departe sentimentul național și demnitatea națională. Eu cred că globalizarea este un proces căruia nimeni nu i se poate opune, el este un dat, dar problema este cum să-l folosim în interesul popoarelor noastre, în interesul națiunilor noastre, în interesul cetățenilor noștri. De aceea este important și sunt convins că postul dvs. de televiziune va permite, mai ales tinerilor, să înțeleagă procesele noi care au loc în lume, să găsească drumul pe care România se va îndrepta mâine, în anii ce vor veni. În același timp,

trebuie să-i informez pe cei prezenți, că în calitate de președinte al Asociației *România în lume*, am avut onoarea să semnez cu domnul președinte al Fundației *România de Măine* un protocol de colaborare care sper să fie benefic pentru ambele organizații neguvernamentale, pentru că împreună își propun să promoveze valorile naționale pentru o lume în continuă transformare.

Vă mulțumesc și vă felicit!

Cuvântul prof. univ. dr. **George Pruteanu**, senator

Domnule președinte al Fundației,
Doamnă ministru,
Domnule ministru,
Stimați colegi parlamentari și foști parlamentari,
Stimați membri ai Academiei Române,
Stimați maestri ai scenei și ai ecranului,
Stimați maestri ai catedrei,
Stimați studenți,

Mă aflu aici pentru că eu, deși dascăl de când mă știu, ca și mulți dintre colegii mei, simt cu tristețe că cel mai puternic dascăl, cel mai puternic profesor, cel mai puternic influențator – dacă îmi admiterți cuvântul –, înrăuritor de conștiințe este televiziunea, sunt televiziunile.

Televiziunile românești, de stat sau particulare, cu excepția celei la a cărei a doua naștere mă aflu, difuzează în proporție de 90% mizerie spirituală. Fac o paranteză, vorbea domnul coleg președintele Comisiei pentru Politică Externă, domnul senator Prisăcaru, de globalizare, se vorbește adesea de integrarea în Europa, sub aspect legislativ, sub aspectul armonizării chestiunilor acestora, nu al ființei spirituale care este de mult ancorată în acest continent. Dar prin ce difuzează televiziunile noastre, noi ne integram în cea mai scârboasă Americă, în America de mâna a 17-a, în America mahalalelor sordide și a obiceiurilor care nu sunt deloc specifice spiritului pragmatic, inteligent, decent americanesc.

Vă întreb pe dvs, telespectatori și ai altor posturi nu numai ai Postului *România de Măine*, câte filme de specific european, de spirit european ați văzut în ultimul an, câte grecești, câte

spaniole, câte franțuzești, câte englezești, câte germane, poloneze, rusești, în ceea ce are Rusia european, finlandeze, daneze. Vă răspund tot eu, fiindcă am întrebare retoric, aproape nici unul. Vedeți numai un Hollywood de mâna a 17-a, repet, pentru că suntem calici, săraci ar fi un cuvânt nobil, ne calicim și îndobitocim nația print-o revărsare de vulgaritate, de țopenie, de mitocănie, de grosolanie, de ceea ce este mai mărunț în viața de cartier, mai trivial, mai neșlefuit. Asta se difuzează și în emisiunile de divertisment, și în emisiunile așa-zis ușoare care domină televiziunile noastre, de stat sau particulare. De aceea văd în postul acesta, cum am văzut și în postul *România cultural*, o oază în această cloacă de cretinizare a românilor.

Nu sunt un scenariofil, dar aproape uneori mă gândesc dacă nu este intenționat. Din când în când se întâmplă o dată la un trimestru, o dată la șase luni câte un film mai de Doamne-ajută. Un film care nu revărsă tone de vopsea roșie pe post de sânge, în care există și alt conflict în afară de omorârea omului de către om. Ei bine, acele filme sunt difuzate într-un mod absolut straniu pentru mine, la orele maniacilor, la 1,30. Îmi spun că sunt într-o altă lume decât cea normală. La ora 9 sunt difuzate toate grosolăniile, toate imbecilitățile cu indivizi care bagă mâna în ceva unde este carne tocată, în timp ce un film un pic mai Jacques Tati, un pic mai Lelouche, deci nu neapărat Tarkovskii, sunt date la orele imposibile ale noctamburilor și ale elitei care își poate permite să stea trează

la ora 2 noaptea. De aceea, în această universitate, așa de bine așezată, și într-o prezență atât de onorantă, îmi declar și eu entuziasmul, sigur sceptic. Ce merge bine în România de astăzi? Poate că Postul *România de Măine* va merge și mai bine. L-am urmărit, mă uit adesea, îl găsesc uneori un pic prea didactic, uneori prea cuminte, nu trece sticla întotdeauna. E nevoie de puțină demonie și Dinu Săraru știe asta foarte bine. El care a scris cărți frumoase și citibile despre țărani pentru oameni care n-au trăit la țară. Am încredere în ce va face Dinu Săraru, în dracii pe care îi va băga în acest post, care trebuie să rămână universitar, cultural, fără dame goale, fără concursuri, fără cârlige de astea ordinare și să încerce să ridice un pic mai sus, să câștige publicul, să-i arate că se poate face cultură, se poate face știință cu seninătate, cu voioșie, fără plictică, fiindcă, vorba lui Voltaire, „toate genurile sunt bune minus cel plicticos”.

Cuvântul prof. univ. dr. **Răzvan Theodorescu**, membru al Academiei Române, ministrul Culturii și Cultelor

Domnule președinte al Fundației,
Domnule director general onorific,
Doamnă ministru,
Doamnelor și domnilor parlamentari,
Doamnelor și domnilor colegi, pentru că văd foarte mulți colegi din varii zone universitare și audiovizuale pe care le-am străbătut.

Trăiesc un moment de mare satisfacție din mai multe motive. O parte dintre cei care sunt pe scenă și, mai ales în sală, știu că acum 11-12 ani, ca președinte al Radio-televiziunii Române, abia eliberate, care avea încă monopol, care nu era dintre cele mai fericite asupra audiovizualului, visam la crearea unor posturi private. Ele erau posibile pe atunci, s-au și creat. Dar părea o utopie ceea ce nutream: un post privat care să fie și cultural și universitar. Mărturisesc că nu îndrăzneau să mă gândească la așa ceva. Ați realizat acest lucru și trebuie să vă mulțumim. În al doilea rând,

ca ministru al Culturii și Cultelor sunt sigur că orișicum în peisajul nostru audiovizual aparitia unui post de televiziune, care să încerce să modeleze conștiințe și să informeze publicul larg, e menită să joace un rol de prim-plan, deci, și pentru acest lucru, vă mulțumesc!

În sfârșit, în cea mai importantă calitate pe care o am, aceea de profesor și cunoscând Universitatea *Spiru Haret*, pot să vă spun că aduceți astăzi o contribuție majoră la dezvoltarea învățământului. Aveți, știu, colaboratori de nădejde, ați uns astăzi director general pe un colaborator apropiat și un prieten și mai apropiat. Vă felicit pentru alegere!

Aveți în fruntea televiziunii, din câte am înțeles, pe unul dintre foștii mei colaboratori foarte apropiați, profesorul Nicolae Stanciu, cel care m-a ajutat cum nu pot să spun, în momentele grele de după revoluție, să încerc, alături de

ceilalți colegi ai săi, pe care i-am văzut în sală, să pun ordine în acea mult dramatizată, în fel și chip, televiziune din Calea Dorobanți.

Aveți toate motivele, domnule președinte, să fiți bucuros, astăzi, 20 mai 2002: din ce a fost mai bun în România de ieri ați reușit în România de astăzi să pregătiți o Românie de mâine care, sunt sigur, va fi mai bogată, mai cultivată și mai inteligentă.

Cuvântul ing. **Șerban Pretor**, membru al Consiliului Național al Audiovizualului

Domnule președinte,
Doamnelor și domnilor miniștri și parlamentari,
Stimați invitați,
Dragi colegi realizatori în cadrul Postului de televiziune România de Măine,

Îmi face o deosebită plăcere să aduc în această distinsă adunare mesajul de salut al Consiliului Național al Audiovizualului, împreună cu urările sale de succes deplin în, sperăm, lungă activitate pe care începeți să o desfășurați.

Nu cred că greșesc foarte tare dacă spun că în șirul, nu foarte scurt al pașilor acestui post de televiziune, se poate înscrie și Consiliul Național al Audiovizualului, care a urmărit cu un ochi vigilent, așa putea spune, toate demersurile pe care dvs. le-ați făcut încă de când înființarea acestui post de televiziune era o simplă intenție. Faptul că de la autorizarea oficială a Postului de televiziune *România de Măine*, așa cum îndreptățit îl numiți național, cultural și universitar, până la momentul de astăzi a trecut o perioadă de câteva luni, ne face să fim foarte îndreptățiți să credem, urmărind

emisiunile care s-au desfășurat până în momentul acesta, că postul dvs. se va înscrie ca o individualitate marcantă, ca o prezență deosebită în rândul multelor, poate uneori, după unele opinii, prea multelor posturi de televiziune, care există la ora actuală în România. În sensul că, urmărind emisiunile pe care le-ați realizat până în acest moment, titulatura de universitar și cultural este pe deplin justificată. Faptul că, inițial ați pornit de la dorința de a fi un post eminent universitar, vă onorează în mod deosebit, fiind prima universitate care a făcut demersuri în acest sens și chiar dacă această inițiativă la început a fost privită în unele cercuri cu oarecare mici suspiciuni, la ora actuală cred că simțiți că aceste suspiciuni sunt cu totul și cu totul depășite. Faptul că ați dovedit prin emisiunile pe care le includeți în grila de programe că înclinarea spre cultură nu este o vorbă goală, ci ea este reală și asta vă face probabil conștienți să știți că nu vă ascundeați în goana, uneori nesăbuită, după audiență, este iarăși un punct care vă individualizează.

Nu dorim decât ca în continuare calitatea emisiunilor dvs. să fie la același nivel sau să se înscrie pe aceeași pantă crescătoare și să fiți conștienți că, în ciuda faptului că probabil procentele de audiență nu vor crește spectaculos, ele vor fi însă o reflectare a calității publicului care încet, încet, probabil, se va apropia tot mai mult de postul dvs. de televiziune.

Vă dorim mult, mult succes și viață lungă!

Cuvântul prof. univ. dr. **Ioan Pop De Popa**, senator

Mult stimată domnule președinte al Fundației România de Măine,
Distinși membri ai Guvernului,
Stimați colegi și колеге,
Onorată asistență,
Stimați parlamentari,

Deși n-am avut intenția să iau cuvântul, totuși stimulat de antevorbitori, m-am gândit că este bine s-o fac, mai ales că sunt membru al acestei universități.

Cu vădită încălcare emoțională iau cuvântul în fața dvs. prilejuit de această festivitate care marchează deschiderea unui centru de o deosebită importanță pentru noi, un post de televiziune național, universitar și cultural care marchează un pas înainte în viața universitară sub egida Fundației *România de Măine* și a Universității *Spiru Haret*. În opinia mea este o cucerire a științei și a activității universitare românești, care își va lăsa incontestabil urme stabile în viitor pentru că este vorba de *România de mâine*.

Această instituție și-a început activitatea cu mult timp înainte și a emis mii de ore de noutăți în eter, mă refer

aici la faptul că această instituție emite în Europa apuseană, emite peste ocean, în afară de România, și a alimentat în bună perioadă de timp diaspora românească din țările respective.

Cu câteva săptămâni în urmă am avut plăcerea să fac o vizită oficială, împreună cu academicianul Otman și cu secretarul Comisiei de învățământ, care, mergând pe la diversele obiective ale universității au avut cuvinte elogioase la realizările care s-au obținut în această universitate. Ca om care am lucrat 56 de ani în învățământ, și lucrez și acum, am trecut prin trei universități, din Cluj, Târgu Mureș și București, și cu mâna pe inimă pot s-o spun că nici una dintre acestea nu au dovedit condițiile pe care le are Universitatea *Spiru Haret*.

Profit de faptul că se află aici distinsa doamnă ministru Andronescu, pe care o rog, ca un membru al corpului didactic al acestei universități, să ne ajute la atestarea și acreditarea acestei universități care, consider, o merită pe deplin, adăugând în acest mod încă o perlă la diadema succesorilor învățământului superior universitar românesc.

Și pentru că sunt un împătimit în problemele medicale așa face o propunere domnului rector, despre care știu că nu se va opri cu realizările noi în această universitate: haideți să înființăm Facultatea de Medicină și Farmacie, așa cum a fost ea înainte în această universitate!

În încheiere, vă rog să îmi permiteți să felicit conducerea universității pentru succesele obținute, pentru deschiderea acestei prestigioase instituții și să-l felicit, nu în ultimul rând, pe distinsul și neobositul nostru rector, prof. univ. dr. Aurelian Bondrea.

